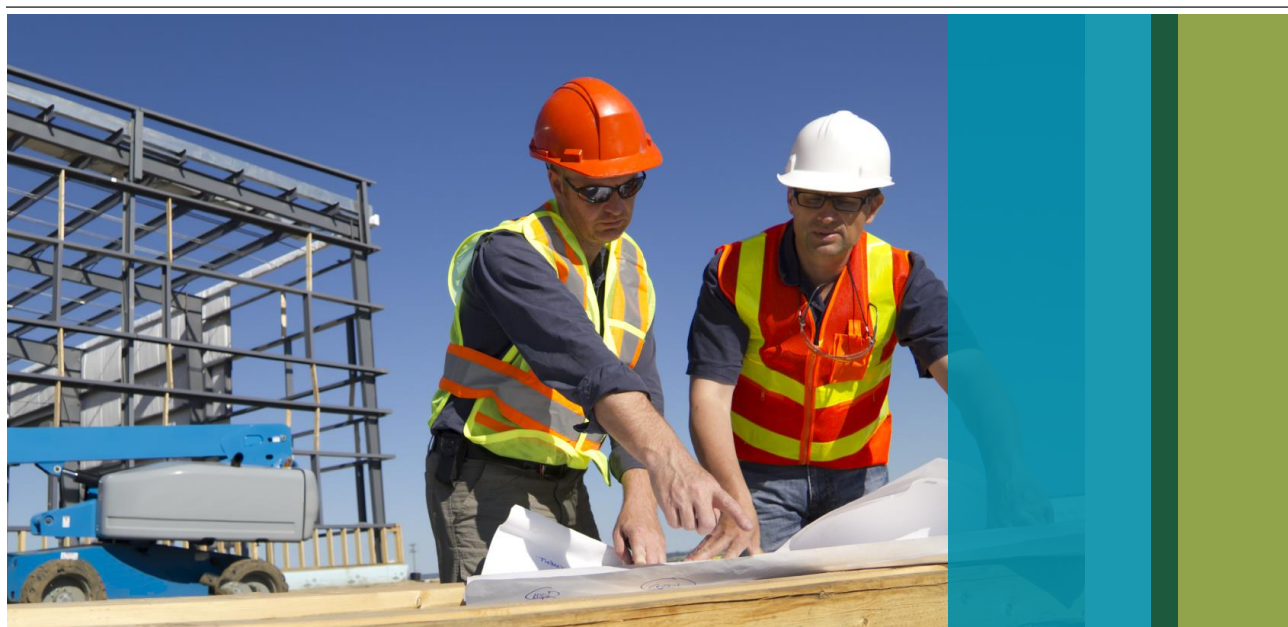

DMVAD

07/10/13

ID-kort i byggeriet

Benchmark af modeller for ID-kort

For information on obtaining additional copies, permission to reprint or translate this work, and all other correspondence, please contact:

DAMVAD

info@damvad.com
damvad.com

Copyright 2013

Indhold

1	Introduktion	5
1.1	Krav til en dansk model for ID-kort	5
2	Sammenfatning	6
2.1	Andre landes modeller	6
2.2	Mulige danske modeller og deres betydning	9
3	Benchmark af modeller for identifikationskort i byggeriet	12
3.1	Den norske model	12
3.2	Den finske model	13
3.3	Den irske model	16
3.4	Den engelske model	17
4	Mulige modeller for indførelse af et ID-kort	21
4.1	Øvrige danske tiltag	21
4.2	Modeller for indførelse af ID-kort i Danmark	23
4.3	Vurdering af effekterne af de foreslåede modeller	26
4.4	Metode	26
4.5	Byggeriets aktører	26
4.6	Resultater af interviews	27
5	Litteratur og referencer	34
6	Bilag	37

1 Introduktion

Denne rapport indgår som en del af en kortlægning og udredning af fordele og ulemper ved forskellige former for identifikationskortordninger i byggeriet.

Der kan være flere formål med at indføre et ID-kort i byggeriet, herunder:

- At søge at minimere mængden af arbejdsulykker og skabe bedre arbejdsmiljø
- At skabe mere fair konkurrence i byggeriet
- At mindske social dumping

Udvalget om modvirkning af social dumping betegner social dumping som det følgende¹:

”Social dumping betegner normalt forhold, hvor udenlandske lønmodtagere har løn- og arbejdsvilkår under sædvanligt dansk niveau. Herved forstås vilkår, som svarer til relevant overenskomst for det pågældende faglige område. Social dumping henviser også til situationer på arbejdsmarkedet, hvor udenlandske virksomheder opererer i Danmark uden at overholde danske love og regler om fx SKAT, arbejdsmiljø, social sikring samt opholds- og arbejdstilladelser.”

Udvalgets definition af social dumping indbefatter således en bred forståelse, hvori indgår løn, arbejdsvilkår, arbejdsmiljø, social sikring og overholdelsen af love og regler inden for disse og beslægtede områder.

Det blev i forbindelse med aftalerne om Finansloven for 2013 mellem regeringen og Enhedslisten vedtaget, at der skulle udføres en analyse af mulighederne for en dansk ordning for et ID-kort.²

¹Rapport fra Udvalget om modvirkning af social dumping http://bm.dk/upload/BEM/Files/Dokumenter/Pressemeddelelser/2012/Social_dumping_rapport.pdf

² Finansministeriet, november 2012, *Aftaler om Finansloven for 2013*

Nærværende rapport har til formål at se nærmere på identifikationskortordninger i lande sammenlignelige med Danmark, samt at pege på mulige danske modeller for en sådan ordning.

1.1 Krav til en dansk model for ID-kort

En mulig dansk model for ID-kort i byggeriet skal tage hensyn til EU-rettens regler om fri udveksling af tjenesteydelser, herunder særligt servicedirektivets artikel 16.³

En model for ID-kort på byggepladserne er tidligere blevet afvist af EU-Kommissionen med henvisning til, at ordningen ikke i tilstrækkeligt omfang tog hensyn til EU-rettens regler om tjenesteydelsernes fri bevægelighed.⁴

Derudover bør der tages hensyn til eksisterende og planlagte tiltag fx til bekæmpelse af sort arbejde og social dumping.

Yderligere bør det indgå i overvejelserne omkring en mulig ny model, hvilke administrative byrder og økonomiske omkostninger, den pålægger virksomheder og centraladministration – set i forhold til de fordele, modellen indebærer.

Endelig bør en mulig model tage hensyn til de ønsker, byggeriets parter har til en sådan model for derved at sikre den bredest mulige opbakning og en så ukompliceret implementering som muligt.

³ EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV 2006/123/EF om tjenesteydelser i det indre marked

⁴ Kommissionens svar på henvendelse fra Danmarks faste repræsentation vedr. muligheden for at indføre generel sikkerhedsuddannelse for beskæftigede på bygge- og anlægspladser i Danmark

2 Sammenfatning

Rapporten er inddelt i to afsnit. Først præsenteres kortlægningen af fire andre landes modeller for lignende ordninger, herunder resultaterne af de gennemførte evalueringer af tiltagene.

Med udgangspunkt i de udenlandske eksempler opstilles fire mulige modeller for indførelse af en ID-kortordning i Danmark, og betydningen for sort arbejde, arbejdsmiljø, administrative og økonomiske konsekvenser for det offentlige og erhvervslivet vurderes. Vurderingerne baserer sig på viden og erfaringerne fra Norge, Finland, England og Irland og eksisterende tiltag i Danmark samt interviews med en række interessenter i Danmark.

2.1 Andre landes modeller

For at give inspiration til udviklingen af en dansk model for ID-kort, præsenteres først tilsvarende ordninger implementeret i andre lande. Konkret drejer det sig om

- Norge
- Finland
- Irland
- England

Modellerne varierer på en række karakteristika, herunder hvorvidt der er tilknyttet et arbejdsmiljøkursus, om ordningen er lovreguleret, hvem der er indbefattet af ordningen m.v. De fire modeller er:

Norge: Lovreguleret model uden sikkerhedskursus

En lovreguleret model, der ikke kræver et sikkerhedskursus, og hvor alle virksomheder og arbejdere er omfattet af ordningen. Ordningen er finansieret af

arbejdsgiveren, og det er ligeledes arbejdsgiverens ansvar, at alle medarbejdere bærer ID-kortet. I en evaluering af ordningen vurderes det, at ordningen har bidraget til at mindske forekomsten af social dumping i bred forstand i Norge⁵, ved at fungere som et godt og effektivt værktøj til tilsyn på bygge- og anlægspladser samt ved at bidrage til mere lov-mæssige forhold⁶.

Finland: Lovreguleret model uden sikkerhedskursus – kun nogle arbejdere omfattet

En lovreguleret model, der ikke kræver et sikkerhedskursus, og hvor virksomheder og arbejdere, som udfører støttefunktioner samt arbejde hos private, er undtaget af ordningen. Ordningen er finansieret af arbejdsgiveren, men det er bygherrens ansvar, at alle medarbejdere bærer ID-kortet. Der er ikke tilgængelige effektmålinger af ordningen.

Irland: Lovreguleret model med sikkerhedskursus

En lovreguleret model, der kræver et sikkerhedskursus. Foreløbig kræver det et irsk sikkerhedskursus kaldet Safe Pass. Tilsvarende sikkerhedsuddannelser fra andre lande kan gøre det ud for Safe Pass, men på nuværende tidspunkt er det kun det nordiske CSR (Construction Skills Register), som man har valgt at acceptere⁷. Virksomheder og arbejdere, som udfører støttefunktioner, er undtaget af ordningen. Ordningen er finansieret af arbejdsgiveren, og det er ligeledes arbejdsgiverens ansvar, at alle medarbejdere bærer ID-kortet. I en evaluering af ordningen vurderes det, at ordningen har været til gavn for arbejdsmiljøet, men at der ikke er konstateret et fald i ulykkesraterne som følge af Safe Pass-ordningen.

⁵ Social dumping defineres af den norske regering, som når udenlandske arbejdstagere udsættes for brud på arbejdsmiljø- og sikkerhedsregler, herunder regler om arbejdstid og krav til levestandard, eller når de tilbydes løn og andre ydelser, som er uacceptabelt lave sammenlignet med, hvad norske arbejdstagere normalt tjener. Se <http://www.regjeringen.no/nb/dep/bld/dok/nouer/2011/nou-2011-07/6/6/2.html?id=646255>

⁶ Evaluering av tiltak mot sosial dumping, FAFO (2010), s. 52

⁷ Se <http://www.fas.ie/en/Training/Employee+Training/Safe+Pass/default.htm> og se lovttekst: <http://www.irishstatutebook.ie/2006/en/si/0504.html#sched3>

Storbritannien: Frivillig model med sikkerhedskursus

En frivillig model, der kræver et sikkerhedskursus. Selvom ordningen er frivillig, anvendes den i stor udstrækning i bygge- og anlægsbranchen. Systemet omfatter en lang række forskellige korttyper repræsenterende de forskellige erhverv i byggebranchen. Korttypen afhænger af ansøgerens nuværende job, tidligere erfaring og de erhvervede kvalifikationer. Foreløbig kræver det et CITB Health Safety and Environment Test for at få kortet. Tilsvarende sikkerhedsuddannelser fra andre lande kan gøre det ud for CITB testen, men foreløbig er det kun det irske Safe Pass, som accepteres.⁸ Ordningen er finansieret af arbejderen selv. Der er ikke tilgængelige effektmålinger af ordningen.

Den model, arbejdstagersiden har foreslået i Danmark, svarer i sin form til model 3 (den irske model med Safe Pass), og indgår derfor ligeledes i analysen. I Irland var formålet dog med ordningen, at arbejderne opnår kompetencer om sikkerhed, og ikke at de skal gennemføre et bestemt kursus.

En dansk model uden et sikkerhedskursus er ligeledes foreslået. Denne model svarer til den norske model og indgår dermed også i analysen.

Tabellen neden for opsummerer karakteristika ved modellerne fra de fire lande, og efterfølgende beskrives modellerne uddybende. En udvidet version af tabellen findes i appendiks.

⁸ <http://www.cscs.uk.com/cscs-cards/health-and-safety-test>

	Norge	Finland	Irland	Storbritannien
Hvad er formålet med ordningen?	Sikring af ordnede forhold i byggebranchen og styrkelse af arbejdet med helse, miljø og sundhed.	Bekæmpelse af den grå økonomi og sorte arbejdskraft, samt forbedre beskyttelsen af arbejderne.	Øget kendskab til sikkerhed og sundhed blandt arbejderne på byggepladser.	Forbedre standarderne for sikkerhed på byggepladser og tilskyndelse til at bruge kvalificeret arbejdskraft.
Hvordan opnås dette formål?	Kortholderen og virksomhederne skal være registreret i offentlige registre.	Skattnummeret giver myndigheder information om arbejdere i byggebranchen.	Sikkerhedspas-kurset skal sikre, at alle får et grundlæggende kendskab til sundhed og sikkerhed.	CSCS certifikatet er dokumentation for arbejderens kompetencer.
Er ordningen lovreguleret?	Ja	Ja	Ja	Frivilligt
Krav om sikkerhedskursus?	Nej	Nej	Ja	Ja
Mulighed for akkreditering/merit fra andre lande?	-/-	-/-	Ja, men som udgangspunkt accepteres pt kun det nordiske CSR (Construction Skills Register)	Ja, men som udgangspunkt accepteres kun det irske Safe Pass
Hvem er omfattet af ordningen?	Alle virksomheder.	Gælder ikke ved udførelse af arbejde ved private og for arbejdere i støttefunktioner ved byggeplads	Gælder ikke for arbejdere i visse støttefunktioner.	Frivilligt.
Hvilke oplysninger indeholder kortet?	Arbejderens identitet, navnet på arbejdsgiver, kortnummer og gyldighedsperiode.	Navn, foto, oplysning om ansættelsesforhold, arbejdsgiverens firmanavn, skattnummer.	Et gyldigt Safe Pass dokumenter, at sikkerhedskurset er gennemført.	Oplysninger om arbejderens identitet og generelle kompetencer.
Hvordan administreres ordningen?	Arbejdsgivers ansvar. Arbejdstilsynet fører kontrol.	Bygherrens ansvar. Arbejds miljømyndigheder fører kontrol.	Arbejdsgivers ansvar. Private udbydere af kursus. Administreres af FÁS (Training and employment authority).	Privatejet system. Administreres af CITB (The Construction Industry Training Board).
Hvordan finansieres ordningen?	Af arbejdsgiveren.	Af arbejdsgiveren.	Normalt af arbejdsgiveren.	Af arbejderen selv.
Udbredelse	Bred udbredelse i branchen.	Bred udbredelse og mere information tilgængelig om arbejdere.	Bred udbredelse i branchen.	Bred udbredelse i branchen.
Hvad har effekterne ved ordningen været?	Vurderes at have bidraget til at mindske forekomsten af social dumping.*	Måling af effekter ikke tilgængeligt.	Ulykkesrater ikke faldet som følge af Safe Pass-ordningen. Vurderes at lovgivningen har været til gavn for arbejdsmiljøet.**	Måling af effekter ikke tilgængeligt.

* Evaluering av tiltak mot sosial dumping, FAFO (2010). Social dumping defineres af den norske regering som når udenlandske arbejdstagere udsættes for brud på arbejdsmiljø- og sikkerhedsregler, herunder regler om arbejdstid og krav til levestandard, eller når de tilbydes løn og andre ydelser som er uacceptabelt lave sammenlignet med hvad norske arbejdstagere normalt tjener. Se <http://www.regjeringen.no/nb/dep/bld/dok/nouer/2011/hou-2011-07/6/6/2.html?id=646255> ** Regulatory impact analysis, Department of Enterprise, Trade and Employment, september 2006, side 8

2.2 Mulige danske modeller og deres betydning

På baggrund af ovenstående er der opstillet fire mulige modeller for en ID-kortordning i Danmark.

Modellerne varierer på baggrund af en række centrale variable identificeret i forbindelse med kortlægningen af andre landes modeller. Konkret drejer det sig om:

- Er der et sikkerhedskursus knyttet til ID-kortet?
- Hvordan finansieres ID-kortet?
- Hvem er omfattet af ID-kortet – kun herboende eller alle?
- Hvem er omfattet af ID-kortet på byggepladsen?
- Hvilke oplysninger indeholder ID-kortet?
- Hvem håndterer administrationen af ID-kortet?
- Hvem er kontrolmyndigheden?
- Sanktionsmuligheder?

De fire modellers betydning for sort arbejde, arbejdsmiljø, økonomiske og administrative konsekvenser vurderes derefter. De juridiske konsekvenser af en eventuel indførelse af et ID-kort, herunder også de EU-retlige, foretages af Beskæftigelsesministeriet

Samlet analyseres fordele og ulemper ved at indføre en ID-kortordning i Danmark på baggrund af viden fra de internationale eksempler og interviews med centrale aktører og interessenter i byggeriet.

Formålet er at skabe det bedst mulige grundlag for at vurdere effekterne af forskellige modeller for ID-kortet.

Analysen af fordele og ulemper peger på, at:

- Et flertal af aktørerne i byggeriet kan godt være interesserede i én eller anden form for et ID-kort – 3F og Dansk Byggeri har i fællesskab allerede lavet et uddannelseskort.
- Et ID-kort kan tilføre branchen værdi ved at lette administration i forhold til dokumentation af fx uddannelse, samt ved at identifikation af håndværkere og virksomheder på byggepladser, der ikke har orden i tingene lettes.
- Det fremhæves imidlertid som en ulempe, at ordningerne vil være forbundet med administrative byrder. For myndighederne vil et ID-kort på den anden side dog gøre det lettere at kontrollere byggepladserne.
- Respondenterne peger desuden på, at det er væsentligt ved eventuel indførelse af en model for ID-kort i Danmark, at de *marginale fordele* forbundet hermed afvejes i forhold til omkostningerne forbundet med en sådan ordning. Der er allerede indført en række tiltag, der har til formål at bekæmpe sort arbejde og social dumping⁹, og effekterne heraf bør undersøges.

Endelig vil der være EU-retlige og andre juridiske aspekter forbundet med indførelsen af en ID-kortordning. De juridiske konsekvenser af en eventuel indførelse af et ID-kort, herunder også de EU-retlige, foretages af Beskæftigelsesministeriet.

Vurderingerne opsummeres i tabellen neden for, hvor der er opstillet fire modeller. I praksis findes der

⁹ Udvalget om modvirkning af social dumping betegner social dumping som det følgende: "Social dumping betegner normalt forhold, hvor udenlandske lønmodtagere har løn- og arbejdsvilkår under sædvanligt dansk niveau. Herved forstås vilkår, som svarer til relevant overenskomst for det pågældende faglige område. Social dumping henviser også til situationer på arbejdsmarkedet, hvor udenlandske virksomheder opererer i Danmark

uden at overholde danske love og regler om fx SKAT, arbejdsmiljø, social sikring samt opholds- og arbejdstilladelser." Se: http://bm.dk/upload/BEM/Files/Dokumenter/Pressemeddelelse/2012/Social_dumping_rapport.pdf

et større antal kombinationer af disse, og dermed mange mulige modeller for implementering af ID-kort i byggeriet.

- Model A er en lovreguleret model, hvor der ikke stilles krav til et sikkerhedskursus.
- Model B er en lovreguleret model, hvor der stilles krav til et kort sikkerhedskursus.
- Model C er en lovreguleret model, hvor der stilles krav til et længere sikkerhedskursus.
- Model D er en frivillig model, hvor der stilles krav til et sikkerhedskursus.

	Model A	Model B	Model C	Model D
Beskrivelse af modellen	Lovreguleret model. Identifikationsformål.	Lovreguleret model. Identifikations- og dokumentationsformål.	Lovreguleret model. Identifikations- og dokumentationsformål.	Aftalebaseret model. Identifikations- og dokumentationsformål.
Sikkerhedskursus tilknyttet?	Nej.	Ja, en dags sikkerhedskursus.	Ja, fem dages sikkerhedskursus.	Modellen kræver et sikkerhedskursus.
Finansiering	Arbejdsgiverfinansieret.	Arbejdsgiverfinansieret.	Arbejdsgiver og medarbejder i fællesskab.	Medarbejderfinansieret
Hvem på byggepladsen	Udførende håndværkere Underleverandører	Udførende håndværkere Underleverandører	Alle på pladsen.	-
Oplysninger	ID-nr. Billede.	ID-nr., billede, kursusdokumentation	ID-nr., billede, uddannelsesdokumentation	ID-nr., billede, uddannelsesdokumentation
Administration	Offentlig myndighed	Offentlig myndighed	Offentlig myndighed	Arbejdstager- og arbejdsgiverorganisationerne i fællesskab.
Kontrol	Arbejdstilsynet og/eller SKAT	Arbejdstilsynet og/eller SKAT	Arbejdstilsynet og/eller SKAT	Arbejdstager- og arbejdsgiverorganisationerne i fællesskab.
Sanktionsmuligheder	Bøde	Bøde og evt. fratagelse af autorisation	Bøde, fratagelse af autorisation og ret til at drive virksomhed	-
Effekter				
Betydning for sort/illegalt arbejde	Modellen vurderes at kunne lette identifikationen af bygningsarbejdere. Det bemærkes dog, at SKAT for nylig har fået udvidede beføjelser til at tjekke ID.	Modellen vurderes at kunne lette identifikationen af bygningsarbejdere. Det bemærkes dog, at SKAT for nylig har fået udvidede beføjelser til at tjekke ID.	Modellen vurderes at kunne lette identifikationen af bygningsarbejdere. Det bemærkes dog, at SKAT for nylig har fået udvidede beføjelser til at tjekke ID.	Modellen vurderes at kunne lette identifikationen af bygningsarbejdere. Det vil dog bl.a. afhænge af den aftalebaserede models udbredelse.
Betydning for arbejdsmiljø	I Evalueringen af den Norske ordning, som ligger tæt op ad denne model, vurderes det at ordningen har bidraget til at mindske social dumping i Norge. Effekten for arbejdsmiljøet er indirekte gennem mere ordnede arbejdsforhold. Blandt interessenterne er der dog en del, der vurderer, at modellen ikke i forhold til udgangspunktet i Danmark vurderes at have nogen nævneværdig effekt på arbejdsmiljøet, idet der ikke er knyttet kursus eller dokumentation for tidligere opnåede kompetencer op på udstedelsen af kortet.	Indirekte påvirkning gennem mere ordnede forhold, herunder for bygningsarbejdere, der i dag arbejder sort. En dags kursus kan som udgangspunkt påvirke arbejdsmiljøet i positiv retning. Det understreges dog, at vurderingen heraf er behæftet med usikkerhed og bør undersøges yderligere.	Indirekte påvirkning gennem mere ordnede forhold, herunder for bygningsarbejdere, der i dag arbejder sort. Det omfattende kursus vurderes at kunne påvirke arbejdsmiljøet i positiv retning, især for udenlandske bygningsarbejdere uden tidligere sikkerhedsuddannelse. Det understreges, at effekten af kurser bør undersøges yderligere.	Positiv effekt på arbejdsmiljø gennem kursus, men kun for personer, der omfattes af den aftalebaserede model.
Administrative og økonomiske konsekvenser for det offentlige og erhvervslivet	Lille forøgelse af omkostninger for virksomhederne, der finansierer. Det offentlige kan have omkostninger i forbindelse med tjek af ID-kort, men denne omkostning ventes ikke at afvige væsentligt fra SKATs eksisterende tjek af ID. .	Lille forøgelse af omkostninger for virksomhederne, der finansierer. Det offentlige kan have omkostninger i forbindelse med tjek af ID-kort, men denne omkostning ventes ikke at afvige væsentligt fra SKATs eksisterende tjek af ID.	Mindre forøgelse af omkostninger for virksomhederne. Det offentlige kan have omkostninger i forbindelse med tjek af ID-kort, men denne omkostning ventes ikke at afvige væsentligt fra SKATs eksisterende tjek af ID. Såvel virksomheder som Arbejdstilsynet vil modsætningsvis formentlig opleve administrative lettelse som følge af forenklet dokumentation af relevant uddannelse m.v.	Den aftalebaserede model kan medføre økonomiske udgifter for medarbejderne (forudsættes medarbejderfinansieret). Virksomhederne kan have omkostninger i forbindelse med tjek af kort, men de administrative og økonomiske konsekvenser for virksomhederne ventes ikke at overstige fordelene ved at deltage i ordningen
Forholdet til EU-retten	Der er ikke foretaget en konkret vurdering af forholdet til EU-retten. De juridiske konsekvenser af en eventuel indførelse af et ID-kort, herunder også de EU-retlige, foretages af Beskæftigelsesministeriet			

3 Benchmark af modeller for identifikationskort i byggeriet

3.1 Den norske model

For at give inspiration til udviklingen af en dansk model for ID-kort, præsenteres først tilsvarende ordninger implementeret i andre lande. Konkret drejer det sig om:

- Norge
- Finland
- Irland
- England

Modellerne varierer på en række karakteristika, herunder hvorvidt der er tilknyttet et arbejdsmiljøkursus, om ordningen er lovreguleret, hvem der er indbefattet af ordningen m.v. Modellerne gennemgås detaljeret i det følgende.

3.1.1 Beskrivelse og baggrund

I Norge er det lovpligtigt for alle ansatte på byggepladser at bære et synligt ID-kort. Ordningen trådte i kraft 1. januar 2008.¹⁰ Det er arbejdsgivers ansvar, at deres ansatte er i besiddelse af et gyldigt ID-kort. Der er ikke knyttet sikkerhedskurser m.v. til kortet.

Kortet er gyldigt i ansættelsens varighed – dog i maksimalt to år. Når kortet udløber, leveres det til makulering hos udsteder. For at søge om ID-kort til sine ansatte skal både virksomhed og arbejdstager være registreret i offentlige registre¹¹. Kortet koster NOK 144 (DKK 113).

Identifikationskortet blev indført for at skabe mere ordenlige forhold i byggebranchen, og det skal ved tilsyn give overblik over aktørerne på byggepladsen. Der blev ved indførelsen lagt vægt på, at det skulle styrke arbejdet med helse, miljø og sundhed (HMS),

og ID-kortet var desuden en del af planen mod social dumping, som den norske regering annoncerede i 2006.¹² Den norske regering beskriver social dumping som følgende¹³:

”Den sittende regjering har definert det som sosial dumping av utenlandske arbeidstakere både når de utsettes for brudd på helse-, miljø- og sikkerhetsregler, herunder regler om arbeidstid og krav til bostandard, eller når de tilbys lønn og andre ytelser som er uakseptabelt lave sammenliknet med hva norske arbeidstakere normalt tjener eller som ikke er i tråd med allmenngjøringsforskrifter”

Arbejdet på en byggeplads kan standses i tilfælde af, at de ansatte ikke er i besiddelse af et gyldigt ID-kort. I særligt graverende tilfælde kan arbeidstilsynet melde virksomheden til politiet. Arbejdstagere kan desuden straffes, hvis de overdrager det personlige ID-kort til andre.¹⁴

Hvad og hvem omfattes af ordningen?

Alle virksomheder, både norske og udenlandske, der udfører arbejde på norske byggepladser, er forpligtet til, at deres ansatte har gyldige identifikationskort. Enkeltmandsvirksomheder og virksomheder, der udlejer arbejdskraft til byggepladser, er også inkluderet. Desuden er virksomheder, der udfører faste støttefunktioner på byggepladsen omfattet af ordningen. Lærlinge og personer, som deltager i offentlige aktiveringsprogrammer, skal dog ikke have ID-kort.¹⁵

¹⁰ Evaluering av tiltak mot sosial dumping, FAFO (2010), side 7.

¹¹ Enhetsregisteret (obligatorisk for alle), Folkeregisteret/SFU (obligatorisk for alle), AA-registeret/SFU og Merverdiavgiftsmanntallet (MVA).

¹² Evaluering av tiltak mot sosial dumping, FAFO (2010), side 9.

¹³<http://www.regjeringen.no/nb/dep/bld/dok/nouer/2011/hou-2011-07/6/6/2.html?id=646255>

¹⁴ <http://www.arbeidstilsynet.no/fakta.html?tid=95426/#7>

¹⁵ Do.

Ordningen gælder også for håndværkere, som udfører arbejde hos privatpersoner.¹⁶

3.1.2 Beslutningsgrundlag og analyser

Den første ordning med identifikationskort inden for bygge og anlæg skulle allerede indføres i 2006 i Norge. Ordningen blev imidlertid udskudt, da den blev mødt med kritik fra branchen. Formålet med ordningen var at gøre forholdene på byggepladserne mere overskuelige for tilsynsførende og derigennem mindske mulighederne for social dumping og dårlige HMS-forhold. Ud over det personlige identifikationskort skulle daglige oversigtslister give mulighed for at kontrollere, hvem der var til stede på byggepladsen. Modellen blev blandt andet kritiseret for, at kortene var for nemme at forfalske.

I tæt samarbejde med branchen blev en ny model udformet. To væsentlige initiativer for at styrke effektiviteten og sikkerheden med ordningen er, at kortholder og virksomhed skal være registreret i offentlige registre, og at der udarbejdes en national standard for kortets udseende. Der blev lagt vægt på, at kortet skulle gøre det lettere at kontrollere HMS-forholdene, og der blev særligt lagt vægt på, at dette arbejde var blevet udfordret af det stigende antal udenlandske aktører inden for bygge- og anlægsbranchen.¹⁷

3.1.3 Effekter af modellen

I FAFOs rapport fra 2010¹⁸ bliver både forekomsten og effekten af identifikationskortene undersøgt. ID-kortene har vundet bred udbredelse, om end ujævnt fordelt henover dele af branchen.

En undersøgelse i Osloområdet viste fx, at hver tredje polske arbejder ikke var i besiddelse af det lovpligtige ID-kort.

¹⁶ Samarbeid og HMS-udfordringer i bygg- og anleggsnæringen. FAFO (2012), side 23.

¹⁷ Do, side 9.

I evalueringen fra norske FAFO henvises til positive tilbagemeldinger fra relevante parter, og det konkluderes, at ordningen har i Norge bidraget til at skabe mere ordnede forhold i byggebranchen, og at størstedelen af virksomhederne, der af myndighederne er blevet undersøgt for social dumping, tjekker underleverandørers ID-kort. Der er dog stadig forbedringspotentiale i forhold til at få alle virksomheder til at bruge kortet systematisk. FAFO konkluderer, at ordningen har bidraget til at mindske social dumping i Norge ved at fungere som et godt og effektivt værktøj til tilsyn på bygge- og anlægspladser samt ved at bidrage til mere lovmæssige forhold. De norske myndigheder har sværere ved at fastslå effekten på arbejdsmiljøet, og effekterne anses for primært at være indirekte gennem mere ordnede forhold på byggepladserne.

I rapporten evalueres kontrollen af byggepladserne også. Der er positive erfaringer fra koordinerede kontroller med skattemyndigheder og arbeidstilsyn. Der har vist sig en sammenhæng mellem personer med id-kort og personer, som betaler skat. Det anses for at være et tegn på, at kortet ikke misbruges, og derfor rent faktisk er en indikator for ordnede forhold i branchen.¹⁹

3.2 Den finske model

3.2.1 Beskrivelse og baggrund

I Finland er det et lovkrav, at alle, der arbejder på en byggeplads, skal bære et synligt ID-kort. Ordning-

¹⁸ Evaluering av tiltak mot sosial dumping, FAFO (2010).

¹⁹ Do, side 47.

gen blev indført i 2006 med det formål at lette overvågningen af det grå marked²⁰ og den sorte arbejdskraft, samt forbedre beskyttelsen af arbejderne. Der er ikke knyttet sikkerhedskurser m.v. til kortet.

Kortet skal have oplysninger om navn, foto og hvorvidt den ansatte er selvstændig eller arbejdstager i et ansættelsesforhold - i sidste tilfælde skal arbejdsgiverens navn være oplyst. Der er ingen bestemte krav til udformningen af kortet, informationerne på kortet skal blot være svære at ændre på.

Det er bygherren, der har ansvaret for, at alle på byggepladsen har det lovpligtige ID-kort. Ved at overlade det endelige ansvar til bygherren ønsker man fra myndighedernes side at sikre sig, at ID-kortene anvendes som foreskrevet. Såfremt dette ikke er tilfældet, er det bygherren, der bliver straffet.²¹ Arbejdsmiljømyndighederne udfører kontrol med kortene.

I 2012 blev det ved lov bestemt, at der på ID-kortene også skal være oplyst skattnummer. Dette skattnummer skal være registreret i et offentligt skattnummerregister for byggebranchen, der blev oprettet i 2012. Disse lovændringer er en del af den finske regerings program for bekæmpelse af grå økonomi og økonomisk kriminalitet 2012-2015. Hensigten er, at alle arbejdere er registreret inden arbejdet begynder, hvilket er en forudsætning for, at der kan føres skattekontrol af arbejdstageren og arbejdsgiveren.²²

Ud over at ordningen skal være med til at bekæmpe den grå økonomi og sikre en sund konkurrence i

branchen, skal den ligeledes give mulighed for at kontrollere, at arbejdsgiver overholder de minimumskrav, der er bestemt i lovgivningen over for deres arbejdstagere, samt den overenskomstmæssige løn, der er aftalt af arbejdsmarkedets parter.²³

En sideeffekt af den nye ordning er, at den kan have en positiv effekt på sikkerheden, idet man vil kunne undgå at have et stort antal anonyme arbejdere på byggepladserne.²⁴

Hvad og hvem omfattes af ordningen?

Alle personer, der arbejder på en fælles byggeplads, inkl. udenlandske arbejdere, skal bære et synligt ID-kort, også selvom personen ikke deltager aktivt i selve konstruktionen. Således er kontorpersonale, rengøringsassistenter og sikkerhedsvagter også forpligtede til at bære ID-kort.

Med "fælles byggeplads" henvises der til en byggeplads, hvor mere end én arbejdsgiver eller selvstændig arbejder på pladsen enten på samme tid eller efterfulgt af hinanden. Personer, der midlertidigt transporterer materialer og varer til byggeriet, er ikke omfattet af ordningen. Ligesom den heller ikke gælder for personer, der arbejder på et byggeri, hvor bygherren er en privatperson og byggeriet opføres til eget brug.²⁵

²⁰Grå økonomi er virksomheder/forretningsaktiviteter som i og for sig er lovlige, men som ikke betaler lovpligtige afgifter og skatter, eller som ikke overholder de lovmæssige forpligtelser, de har over for arbejderen – se: http://www.stm.fi/sv/arbetarskydd/myndigheter/bekampning_av_den_gra_ekonomi

²¹http://www.mol.fi/mol/se/06_ministeriet/05_pressmeddelanden/01_2005/2005-09-22-02/index.jsp

²²[http://www.vero.fi/sv-FI/Detailerade_skatteanvisningar/Forskottsuppbord/Skattnummer_anvisningar_for_arbetstaga\(21053\)](http://www.vero.fi/sv-FI/Detailerade_skatteanvisningar/Forskottsuppbord/Skattnummer_anvisningar_for_arbetstaga(21053))

²³http://www.stm.fi/sv/arbetarskydd/myndigheter/bekampning_av_den_gra_ekonomi

²⁴<http://www.sak.fi/svenska/nyheter/ledaren-kort-for-sakerhet-och-mot-svartjobb-2013-02-12>

²⁵[http://www.vero.fi/sv-FI/Detailerade_skatteanvisningar/Forskottsuppbord/Skattnummer_anvisningar_for_arbetstaga\(21053\)](http://www.vero.fi/sv-FI/Detailerade_skatteanvisningar/Forskottsuppbord/Skattnummer_anvisningar_for_arbetstaga(21053))

3.2.2 Beslutningsgrundlag og analyser

Da ID-kortet blev indført i 2006, var formålet at lette overvågningen af det grå marked og sort arbejdskraft samt at forbedre beskyttelsen af arbejderne.

Det vurderes dog, at den grå økonomi i byggebranchen er blevet mere omfattende de senere år og samtidig mere internationaliseret. Det medfører store samfundsmæssige tab i form af ubetalte skatter og andre afgifter. Én af udfordringerne er usikkerheden i økonomien, som har ført til flere konkurs, hvilket har resulteret i flere uregelmæssigheder, herunder eksempelvis upålidelige debitorer.²⁶

I 2008 blev det vurderet, at omfanget af den grå økonomi i Finland var på omkring 10-14 mia. euro. Dette svarede til omkring 5,5 – 7,5 pct. af BNP, og indebar et årligt tab på 4-6 milliarder euro i skatter og afgifter. I 2010 blev der foretaget en omfattende undersøgelse af virksomheder i den grå økonomis centrale brancher. Her sagde over halvdelen af de adspurgte virksomheder i byggebranchen, at de havde oplevet, at den grå økonomi var steget inden for de sidste fem år. Samtidig mente 70 pct. af virksomhederne, at den konkurrenceforværgende effekt af den grå økonomi var moderat.²⁷

I 2011 udformede den finske regering et nyt program for en mere effektiv bekæmpelse af grå økonomi og økonomisk kriminalitet i perioden 2012-2015. Det første tiltag i dette program var lovændringen vedrørende skattnummer og skatteregister, som var et væsentligt initiativ til at sikre effektiv overvågning af byggebranchen.²⁸ Man har med tiltaget ønsket at øge gennemsigtigheden, samt at

gøre det nemmere at føre intern sikkerhedskontrol på byggepladserne, idet alle ud fra navn og skattnummer via registeret kan se, om et skattnummer er gyldigt.²⁹ Tiltaget skal ydermere være med til at give myndighederne mere information om indenlandske og udenlandske arbejdere i byggebranchen og give ordregiverne og kunderne bedre mulighed for at sikre, at entreprenørerne er pålidelige og opfylder ansættelsesvilkårene.³⁰

3.2.3 Effekter af modellen

Regeringsprogrammet for 2012-2015 er et blandt mange tiltag i mange års bestræbelser på at bekæmpe den grå økonomi.³¹

Det er endnu for tidligt at sige noget om effekterne af den nye ID-kort-ordning – i slutningen af marts 2013 var en halv million personer registreret i det offentlige skatteregister, hvoraf 43.000 var udenlandske arbejdere. Det bidrager til langt mere information omkring arbejderne i byggebranchen end tidligere, men det vurderes, at det vil tage et par år, før man kan sige, om systemet virker efter hensende.³²

I begyndelsen af april 2013 foretog Skattestyrelsen en intensiv kontrol på 86 forskellige byggepladser med i alt 2.577 bygningsarbejdere. Skatteforvaltningen kontrollerede arbejderens skattnummer, om oplysningerne var korrekte og om skattnummeret var registreret i skatteregisteret. I alt var 38 personer ikke registreret i skatteregisteret, og 21 personer havde ikke noget ID-kort. Langt størstedelen af arbejderne på byggepladserne er dermed blevet re-

²⁶ <http://svenska.yle.fi/artikel/2013/03/27/ramat-i-kampen-mot-den-graa-ekonomi>

²⁷ *Effektiviserat åtgärdsprogram för bekämpning av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet 2012-2015*, Finansministeriet (2012), s. 2

²⁸ http://www.eduskunta.fi/faktatmp/utatmp/akxtmp/vavm_8_2011_p.shtml

²⁹ *Grå Ekonomi 2012, enheten för utredning av grå ekonomi*, Skatteforvaltningen (2012), s. 18

³⁰ <http://valtioneuvosto.fi/ajankohtaista/tiedotteet/tiedote/sv.jsp?oid=363932>

³¹ http://www.intermin.fi/sv/utveckling/minskande_av_ekonomisk_brottslighet_och_gra_ekonomi

³² <http://svenska.yle.fi/artikel/2013/03/27/ramat-i-kampen-mot-den-graa-ekonomi>

gistreret i det nye skatteregister, og i denne forbindelse vurderes det, at det går fremad i bekæmpelsen mod den grå økonomi³³.

3.3 Den irske model

3.3.1 Beskrivelse og baggrund

I 2000 blev en ordning med identifikationskort indført i Irland – det såkaldte Safe Pass. Den blev udarbejdet i et samarbejde mellem offentlige myndigheder og branchens interessenter.³⁴

Ordnningen er lavet for at øge kendskabet til sikkerhed og sundhed blandt arbejderne på irske byggepladser og er kombineret med et endags sikkerhedskursus. Der findes flere private udbydere (tutors) af kurset, som administreres af FÁS (Training and employment authority). Sikkerhedspasset er personligt og gyldigt i 4 år. Arbejdsgivere er forpligtet til at give sine ansatte fri for at kunne deltage på Safe Pass-kurset. Det er normalt også arbejdsgiveren, der betaler for kurset, som koster mellem DKK 600-750, hvoraf DKK 170 betales som et gebyr til FÁS. Tilsvarende sikkerhedsuddannelser fra andre lande kan gøre det ud for Safe Pass, men på nuværende tidspunkt er det kun det nordirske CSR (Construction Skills Register), som FAS har valgt at acceptere.³⁵

Hvad og hvem omfattes af ordningen?

Reglerne gælder for alle arbejdere på byggepladser, heriblandt også vagter og chauffører (maskinførere), som har deres faste gang på byggepladser. Personer, der varetager øvrige støttefunktioner som kantinedrift, rengøring og administration er ikke en del af ordningen. Der stilles heller ikke krav til, at ingeniører og arkitekter har Safe Pass.³⁶

3.3.2 Beslutningsgrundlag og analyser

CSP (Construction Safety Partnership) blev dannet i 1999. Sammenslutningen tog initiativ til Safe Pass-ordningen, som blev indført i 2000. Safe Pass-ordningen skal sikre, at alle på byggepladsen får et grundlæggende kendskab til sundhed og sikkerhed.³⁷

I en rapport fra 2006³⁸ refereres til forskning af HSA, som viser, at fatale arbejdsulykker typisk kan inddeles i tre kategorier afhængigt af, hvem der har ansvaret. De fatale arbejdsulykker kan således forklares af:

1. Problemer hos projektledelsen
2. Problemer med styringen på byggepladsen
3. Faktorer hos den enkelte arbejder.

Et studie af arbejdsulykker i Irland fra 1992-2002 viste, at byggebranchen havde den højeste ulykkesrate af alle brancher og at arbejdere med mindre end ét års erfaring var impliceret i mere end hver tredje fatale ulykke.³⁹

For at imødekomme udfordringerne på de forskellige niveauer har man differentieret kravene til sikkerhedsuddannelse ved at sikre en grundlæggende uddannelse med Safe Pass-ordningen og specialiserede krav til eksempelvis projektledere ved CSCS-certifikatet⁴⁰ (se også under Storbritannien). Der lægges vægt på, at Safe Pass ikke må blive på

³³ [http://www.skatt.fi/sv-FI/Skatteforvaltningen/Meddelanden/Bekampning_av_den_gra_ekonomi_inom_bygg\(27089\)](http://www.skatt.fi/sv-FI/Skatteforvaltningen/Meddelanden/Bekampning_av_den_gra_ekonomi_inom_bygg(27089))

³⁴ Construction Safety Partnership – www.csonline.ie

³⁵ FÁS, www.fas.ie – Safe Pass

³⁶ d.o.

³⁷ Regulatory impact analysis, Department of Enterprise, Trade and Employment, September 2006, side 1

³⁸ Do

³⁹ Do, side 1

⁴⁰ Do, side 2

bekostning af de specialiserede sikkerhedsuddannelser, som blev indført med CSCS i midten af 1990'erne.⁴¹

3.3.3 Effekter af modellen

I en rapport fra 2008⁴² - med særligt fokus på arbejdstagere fra andre lande - konstateres det, at næsten alle af både irske og ikke-irske arbejdstagere har modtaget den lovpligtige Safe Pass-undersøgelse. Til gengæld har kun få ikke-irske arbejdere oplevet, at arbejdsgiveren lever op til sit ansvar for at give yderligere instruktioner i sikkerhedsmæssige hensyn på byggepladsen.

I rapporten fra 2006⁴³ konstateres det, at ulykkesraterne ikke er faldet som følge af Safe Pass-ordningen. Maskiner er i højere grad end tidligere impliceret i ulykker på byggepladsen, hvor fald fra højder tidligere var den store synder. Denne udvikling forsøgte man at tage højde for i 2005, med en justering af CSCS-ordningen og de krav, som stilles til maskinførere på byggepladserne.

Rapporten refererer til en spørgeskemaundersøgelse foretaget i den irske byggebranche med det formål at undersøge holdningerne til den lovgivning, der er implementeret for at mindske antallet af arbejdsulykker. Et flertal af respondenterne vurderer, at lovgivningen har været til gavn for arbejdsmiljøet og har sparet virksomhederne for omkostninger i forbindelse med arbejdsskader. Et flertal svarer endvidere, at lovgivningen generelt har været til gavn for branchen.⁴⁴

3.4 Den engelske model

3.4.1 Beskrivelse og baggrund

I Storbritannien anvendes det frivillige bygningskvalifikations certifikat CSCS (Construction Skills Certificate Scheme) i stor udstrækning i bygge- og anlægsbranchen. CSCS er et privatejet system, der administreres af CITB (The Construction Industry Training Board), og er udviklet af byggebranchen.

Formålet med ordningen er at forbedre standarderne for sundhed og sikkerhed på byggepladserne og tilskynde byggeentreprenørerne og deres underentreprenører til at bruge kvalificeret arbejdskraft. CSCS certifikatet hjælper til at fremskaffe dokumentation for arbejderens kompetencer, således at det kan registreres, at den enkelte arbejder har de kompetencer, der er påkrævet ved det pågældende arbejde.⁴⁵

CSCS systemet omfatter en lang række forskellige korttyper repræsenterende de forskellige erhverv i byggebranchen. Korttypen afhænger af ansøgers nuværende job, tidligere erfaring og de erhvervede kvalifikationer.⁴⁶ I 2010 blev det såkaldte SmartCard indført, som svar på problemer med et stigende antal falske kort, misbrug af kortene samt en ikke tilstrækkelig kontrol af kortene på byggepladserne. Kortene blev udstyret med en chip, således at det var muligt at få adgang til databasens information elektronisk, og samtidig på en nem måde.⁴⁷

CSCS certifikatet kræver en bestået CITB sundheds-, sikkerheds- og miljøtest, som er en compu-

⁴¹ FÁS www.fas.ie – Safe Pass, Background

⁴² Irish and non-Irish national construction workers - Research on differences in approach to health and safety at work, Institute of Employment Studies

⁴³ Regulatory impact analysis, Department of Enterprise, Trade and Employment, september 2006, side 8

⁴⁴ Do, side 17-18

⁴⁵ *A review of Safety Passport Training Schemes*, Health and Safety Executive (2003), s. 11

⁴⁶ <http://www.cscs.uk.com/cscs-cards/types-of-card>

⁴⁷ *CSCS SmartCard*, Health and Safety Executive (2009), s. 1

terbaseret multiple-choice test. Der findes forskellige tests, og hvilken test der skal tages, afhænger af det kort, der ansøges om. Det er ansøgeren (arbejderen) selv, der finansierer certifikatet, hvor testen koster 17,50£ og kortet koster 30,00£ (svarende til hhv. 152 DKK og 261 DKK). Certifikatet skal fornyes efter tre eller fem år afhængigt af korttypen.⁴⁸

CSCS har ydermere en samarbejdsaftale med det irske Safe Pass system, således at man ikke behøver begge kort.⁴⁹ Foreløbig er ikke andre udenlandske ordninger accepteret.

Hvad og hvem omfattes af ordningen?

Da CSCS certifikatet ikke er et lovmæssigt krav, er det op til den enkelte bygherre eller byggeentreprenør at bestemme, hvorvidt arbejderne skal være registreret i CSCS systemet. CSCS certifikatet er dog blevet en standard i branchen, idet de fleste store byggeentreprenører kræver, at deres arbejdere har et relevant CSCS certifikat. Eksempelvis er alle de store entreprenører, som er medlem af organisationen UKCG (UK Contractors Group) blevet enige om, at alle, der arbejder på deres byggepladser, skal være udstyret med et CSCS certifikat.⁵⁰ Der er i dag udstedt 1,7 mio. kort, og der er en stadig større efterspørgsel efter dem.⁵¹

En undersøgelse foretaget af CSCS i april 2013 viste, at de fleste større byggepladser kræver, at deres arbejdere har et godkendt CSCS kort. Undersøgelsen viste også, at fokus dog primært er på at sikre, at arbejderne har et kort i stedet for at sikre,

at de har den rette kompetence til det pågældende arbejde.⁵²

CSCS systemet er ikke det eneste system af kompetencebeviser i branchen. Bygge- og anlægsbranchen er særdeles komplekst, når det gælder kompetencekortsystemer og registrerings systemer. Branchen har i dag omkring 300 forskellige kort fra mere end 45 certificeringssystemer, hvor CSCS er branchens mest anvendte kompetencekort system.⁵³

3.4.2 Beslutningsgrundlag og analyser

Formålet med CSCS systemets indførelse i 1990'erne var at forbedre kompetencen hos de folk, der arbejdede på byggepladserne, og øge forståelsen af sikkerheden på byggepladser for herigennem at undgå ulykker og skader.

Udviklingen af CSCS systemet skete i en periode, hvor der blev arbejdet markant for at modernisere og øge indsatsen i bygge- og anlægsbranchen.⁵⁴ En del af dette arbejde bestod i at forbedre sundheden og sikkerheden i branchen, som modsvar på problemet med det høje antal af ulykker og dødsfald i branchen.⁵⁵

Med CSCS systemet var der et ønske om at opbygge et registreringssystem over de bygge- og anlægsarbejdere, der havde opnået et bestemt niveau af erhvervsmæssig kompetence. Således var det muligt for arbejderne at demonstrere, at de havde de nødvendige kompetencer og arbejdsgiver og byggeentreprenør kunne således kontrollere, at kun de arbejdere med de rette kompetencer fik adgang

⁴⁸ <http://www.citb.co.uk/en-GB/Cards-testing/Health-Safety-environment-test/health-safety-environment-test/> & <http://www.hse.gov.uk/construction/cdm/faq/competence.htm>

⁴⁹ <http://www.cscs.uk.com/cscs-cards/health-and-safety-test>

⁵⁰ <http://www.hse.gov.uk/construction/cdm/faq/competence.htm>

⁵¹ <http://www.citb.co.uk/en-GB/Cards-testing/Construction-Skills-Certificate-Scheme-CSCS/>

⁵² <http://www.cscs.uk.com/news/cscs-survey>

⁵³ *A commentary on routes to competence in the construction sector*, Health and Safety Executive and ConstructionSkills (2011), s. 12

⁵⁴ *Phase 1 Report: Underlying causes of construction fatal accidents – A comprehensive review of recent work to consolidate and summarise existing knowledge*, Health and Safety Executive (2009), s. 4

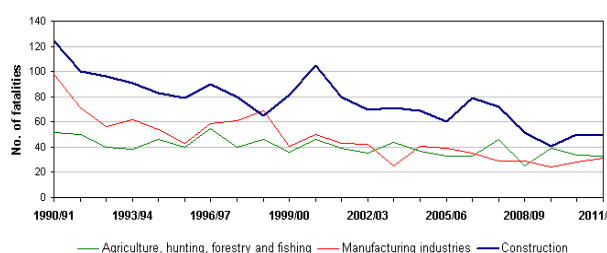
⁵⁵ *Construction, Work related injuries and ill health*, Health and Safety Executive (2012), s. 2

til byggepladsen. Dette skulle resultere i en medarbejderstab med højere kompetence, hvilket ville øge sikkerheden og sundheden på byggepladsen. Sundheds- og sikkerhedstesten skulle være med til at underbygge arbejderens kompetencer idet den sikrer, at arbejderen har et vist kendskab til sundhed og sikkerhed på en byggeplads.

3.4.3 Effekter af modellen

Der har i løbet af de sidste to årtier været en klar nedadgående tendens i antallet af dødsfald (og skader) i bygge- og anlægsbranchen; i 1990/91 døde fire gange så mange arbejdere i branchen, end tilfældet var i 2009/10. Perioden før 1998/99 viser en kraftig reduktion i antal dræbte, hvilket kan tilskrives den store indsats mod forbedret sikkerhed og sundhed på byggepladserne, der gjorde sig gældende i industrien.⁵⁶ I de efterfølgende år var der en kraftig tilbagegang, og antallet af dødsfald ramte i 2000/01 et uønsket højt niveau. Herefter var der igen en nedadgående tendens, og de seneste tre til fire år viser det laveste antal af dødsfald, der er set i branchen de sidste 20 år.

FIGUR 3.1
Udvikling i dødsfald i bygge- og anlægsbranchen

Kilde: <http://www.hse.gov.uk/statistics/industry/construction/construction.pdf>

⁵⁶Revitalising Health and Safety in Construction – Discussion Document, Health and Safety Executive (2002), s. 1

⁵⁷Acting on responses to HSE's Discussion Document: Revitalising Health and Safety in Construction, Health and Safety Executive (2003), s. 5

I perioden omkring år 2000 kom der et øget fokus på at forbedre sikkerheden og sundheden i branchen. I denne forbindelse var kompetencesystemerne, heriblandt CSCS, et fremstående instrument - det blev anset som et vigtigt bidrag til kompetenceområdet, og man ønskede at tilskynde til øget anvendelse og forbedrede standarder hertil.⁵⁷

I rapporten "Accelerating Change"⁵⁸ udarbejdet af the Strategic Forum for Construction blev det vurderet, at en komplet kvalificeret medarbejderstab i høj grad ville kunne reducere de ulykker, der skete som følge af manglen på generel sikkerhedsforståelse, på byggepladsen. Udviklingen mod en komplet kvalificeret medarbejderstab krævede, at der skulle opbygges en mere professionel industri, som skulle være med til at ændre arbejdernes syn på sig selv og deres kompetencer. Hertil blev udvidelsen af CSCS systemet, eller lignende systemer, som en kvalitetsstandard, set som et vigtigt element i signaleringen af kompetencerne (Quality Mark scheme)

I en rapport fra 2011 foretaget for Health and Safety Commission⁵⁹ (HSE) omhandlende kompetenceområdet i bygge- og anlægsbranchen undersøgte man sammenhængen mellem kompetence og sundhed og sikkerhed. Man vurderede, at det ikke er muligt at sige, hvor stor en effekt kompetencekortsystemerne har haft på det seneste årtis reducere i antal dødsfald. Det er sandsynligt, at kortsystemerne har haft en indvirkning, men effekterne fra disse kan ikke separeres fra de effekter, de øvrige faktorer har haft.⁶⁰

⁵⁸Accelerating Change, Strategic Forum for Construction (2002), s. 30 + 32

⁵⁹A commentary on routes to competence in the construction sector, Health and Safety Executive and ConstructionSkills (2011)

⁶⁰A commentary on routes to competence in the construction sector, Health and Safety Executive and ConstructionSkills (2011), s. 2.

En række kritikpunkter af CSCS systemet er blevet nævnt⁶¹, disse lød bl.a. på

- sundheds- og sikkerhedstesterne var for nemme og basale
- kompetenceniveauet på kortet ofte ikke relaterede sig til det arbejde, der blev udført på byggepladsen
- fokus er på kortet i stedet for de opnåede kompetencer
- kortene er for forskellige og komplekse, så det næsten er umuligt for ikke-specialister (specielt mindre arbejdsgivere) at forstå, hvad de helt præcist betyder
- selvom et kort kræver en bestemt erhvervs-mæssig kvalifikation, så er det ikke ensbetydende med, at arbejderen er kompetent nok på sundheds- og sikkerhedsområdet

Det bliver ligeledes antydnet, at et mere klart system, hvor pålideligheden og gennemskueligheden af kompetencerne er større, kunne danne basis for yderligere forbedring. Et sådant system skulle være baseret på formelle anerkendte kvalifikationer.⁶²

Senest i 2013 har HSE's direktør for bygge- og anlægsbranchen Phillip White efterspurgt mindre fokus på kortsystemerne og mere fokus på en meningsfuld sikkerhedskultur. Han mener, at der er behov for, at der kommer en mere indbyrdes genkendelse mellem systemerne⁶³.

⁶¹A commentary on routes to competence in the construction sector, Health and Safety Executive and ConstructionSkills (2011), s. 16-17.
⁶²D0, s. vii.

⁶³<http://www.construction-manager.co.uk/news/hse-chief-wages-war-safety-card-schemes/>

4 Mulige modeller for indførelse af et ID-kort

På baggrund af erfaringerne fra andre lande (kapitel 3) er det muligt at opstille en række stiliserede modeller for hvordan der kan udvikles et dansk ID-kort.

Forslaget om indførelse af et ID-kort i byggeriet er ikke det eneste initiativ med henblik på at reducere sort arbejde, social dumping og forbedre arbejdsmiljøet, som er blevet foreslået og gennemført i den senere tid i Danmark. Det er derfor vigtigt at tage de allerede gennemførte eller planlagte initiativer med i vurderingen af de forskellige modeller for indførelse af et ID-kort i byggeriet.

4.1 Øvrige danske tiltag

Nedenfor gennemgås de vigtigste tiltag indført i de seneste år.

4.1.1 SKATs muligheder for kontrol

SKAT har til enhver tid, hvis det skønnes nødvendigt, adgang til at gennemføre kontrol hos virksomheder. Kontrollen kan ske uden retskendelse, men gælder alene mod konkrete erhvervsdrivende virksomheder. Kontrollen gælder ikke på arbejdssteder, hvor der er tale om, at en privat person har ansat en virksomhed (indenlandsk eller udenlandsk). SKAT har således ikke mulighed for at gennemføre kontrol på ejendomme, der tjener til privat bolig eller fritidsbolig.⁶⁴

Fra 1. juli 2012 er der dog indført en ny lov, som gør det muligt for myndighederne at gennemføre kontrol på den private grund (dog ikke i selve boligen eller fritidsboligen) når der synligt kan konstateres udenørs aktiviteter. Skatteministeriet vurderede i forbindelse med lovgivningens gennemførelse, at forslaget ville have en præventiv effekt på det sorte arbejde, der foregår i privat regi.⁶⁵

⁶⁴ Rapport fra Udvalget om modvirkning af social dumping, oktober 2012
⁶⁵ do.

⁶⁶ Finansministeriet, november 2011, *Aftaler om Finansloven for 2012*

4.1.2 Finansloven 2012

Regeringen og Enhedslisten blev i forbindelse med finansloven for 2012 enige om at styrke indsatsen over for social dumping – særligt med fokus på udenlandske virksomheder og arbejdstagere. Indsatsen har fokus på alle brancher og ikke blot byggeriet. Indsatsen gennemføres over en periode på to år og der er afsat 55 mio. kr. ekskl. cabotage-kontroller. Det blev i finansloven konstateret, at en tværgående myndighedsindsats er afgørende for en succesfuld indsats mod social dumping, og de følgende tiltag blev opsat⁶⁶:

- Øget kontrol og tilsyn
- Styrket myndighedssamarbejde
- Fællesaktioner mellem SKAT, politi og Arbejdstilsynet
- Effektivisering af mulighederne for anmeldelse af potentielle lovovertrædelser

De tre myndigheder har indgået samarbejdsaftaler, som fastlægger rammerne for arbejdet og skal sikre, at der sker en koordineret og effektiv indsats. Aftalen indebærer fx, at der sættes fokus på at indberette oplysninger mellem de tre myndigheder, at der afholdes fælles kontrolaktioner, samt at der afholdes dialogmøder med arbejdsmarkedets parter.⁶⁷

De tre myndigheder har bl.a. gennemført de følgende aktiviteter i forbindelse med indsatsen⁶⁸:

Arbejdstilsynet

- Koordinerer myndighedssamarbejdet
- Oprettet task-forces med fokus på social dumping i Arbejdstilsynets tre tilsynscentre

⁶⁷ Arbejdstilsynet, 25. oktober 2012, *Af rapportering af indsatsen mod social dumping for 2012*, Notat

⁶⁸ do.

- Fører tilsyn med udenlandske virksomheder i daglig drift
- Etableret hotline hvor mistanke om ulovligt arbejde fra udenlandske virksomheder kan indberettes

SKAT

- Er bemanded med i gennemsnit 33 årsværk til bekæmpelse af social dumping
- Oprettet et særligt indsatsprojekt hvor indsatsopgaverne vedr. social dumping samles

Politiet

- Udarbejdet en national operationsplan til brug for indsatsen
- Undervisning af 60 medarbejdere fra politiet samt Arbejdstilsynet og SKAT vedr. indsatsen.

Politiet har desuden afholdt mere end 1.000 cabotagekontroller⁶⁹ i 2012, med en række sigtelser til følge.⁷⁰

Der er i løbet af 2012 afholdt 6 landsdækkende og 18 regionale fællesaktioner mellem de tre myndigheder, hvor 845 virksomheder (306 udenlandske) blev besøgt. Det har ført til 87 reaktioner over for de 306 udenlandske virksomheder for alvorlige overtrædelser af arbejdsmiljøreglerne. Derudover er udtaget flere sager til nærmere kontrol, der har resulteret i konstatering af sort arbejde og skattepligt i Danmark med tilbagevirkende kraft.⁷¹

Endelig blev der nedsat et udvalg om modvirkning af social dumping, med det formål at vurdere mulighederne for yderligere tiltag.

4.1.3 Finansloven 2013

I forbindelse med Finansloven for 2013 har regeringen og Enhedslisten indgået aftale om en række yderligere initiativer til modvirkning af social dumping inden for fem hovedområder. Det er bl.a. sket på baggrund af det arbejde, som udvalget, der blev nedsat i forbindelse med Finansloven for 2012, har udført⁷²:

Styrket anvendelse og håndhævelse af Registeret for udenlandske tjenesteydere

Herunder gives bl.a. Arbejdstilsynet hjemmel til at udskrive administrative bødeforlæg, bestillere af rengøringsydelse forpligtes til at udenlandske tjenesteydere har anmeldt lovpligtige oplysninger til RUT, RUT styrkes med flere og bedre oplysninger, etc.

Styrket håndhævelse af reglerne for udenlandske tjenesteydere

Herunder tilføres SKAT ressourcer til bedre kontrol af om udenlandske virksomheder reelt er etableret i deres hjemland, muligheder for informationsudveksling med andre lande undersøges, det undersøges om arbejdsmarkedets parter kan gives adgang til EU's informationssystem på udstationsområdet, og en undersøgelse af muligheden for ID-kort i byggeriet (nærværende analyse) gennemføres.

Øget brug af arbejdsklausuler

Tærskelværdi på ca. DKK 37,5 mio. for brug af arbejdsklausuler for statslige bygge og anlægsopgaver fjernes, flere statslige ordregivere skal benytte arbejdsklausuler ved udbud af bygge- og anlægs-

⁶⁹ Cabotagekørsel er indenrigstransport i et andet land end transportørens hjemland.

⁷⁰ Beskæftigelsesministeriet, 5. marts 2013, *Faktaark – Status for indsatsen mod social dumping*.

⁷¹ Beskæftigelsesministeriet, 5. marts 2013, *Faktaark – Status for indsatsen mod social dumping*

⁷² Finansministeriet, november 2012, *Aftaler om Finansloven for 2013*

opgaver, regeringen vil lægge op til aftale om regioner og kommuners økonomi for 2014 om oftere brug af arbejdsklausuler og endelig gøres regelsættet mere overskueligt.

Styrket indsats mod ulovlig cabotagekørsel

Herunder styrkes indsatsen med flere kontroller, det undersøges om et GPS-system kan anvendes til kontrol, der nedsættes et cabotage-udvalg som skal undersøge mulighederne for yderligere tiltag, etc.

Regeringen og Enhedslisten har desuden indgået aftale om fire yderligere initiativer med fokus på bygge- og anlægsbranchen⁷³:

Flere uanmeldte landsdækkende kontrolaktioner på byggepladser og konsekvent opfølgning de steder, hvor der konstateres alvorlig risiko for arbejdsulykker.

Herunder skal 8 fælles kontrolaktioner afholdes årligt af Arbejdstilsynet, SKAT og Politiet, som primært målrettes større byggepladser for at skabe størst mulig effekt af indsatsen og medvirke til at skabe varige forbedringer. Herunder fastholdes fokus på de byggepladser, der har de mest alvorlige problemer efter aktionerne, og der følges op over for disse.

En forstærket kontrol- og dialogindsats over for bygherrer, projekterende og rådgivere.

Målet med denne del af indsatsen er at øge bygherrenes engagement i det forebyggende arbejds miljøarbejde under projektering og under byggeprocessen samt at ansøre disse til at stille arbejdsmiljøkrav til deres samarbejdspartnere. Dialogmøderne målrettes primært flergangsbygherrer, og der følges op med kontrolbesøg efterfølgende.

⁷³ Arbejdstilsynet, 14. februar 2013, *Udmøntning af midlerne i tilsynsindsatsen i FL 13*, Notat

Inddragelse af partnerne i udarbejdelse af en handleplan mod arbejdsulykker

Der er under denne indsats nedsat en arbejdsgruppe, bestående af Arbejdstilsynet, arbejdsmarkedets parter og repræsentanter for bygherrer, projekterende og rådgivere. Arbejdsgruppen skal udarbejde en handleplan for styrkelsen af forebyggelse af arbejdsulykker i branchen.

Forebyggelsespakker vedr. ulykker

Arbejdstilsynet og det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø (NFA) er ansvarlige for udvikling og udbredelse af forebyggelsespakker til små og mindre virksomheder med fokus på forebyggelse af ulykker i bygge- og anlægsbranchen.

I forbindelse med Finansloven 2013 blev der desuden afsat yderligere 10 mio. kr. til Arbejdstilsynet til kontrol og tilsynsindsats med, om udenlandske virksomheder i Danmark lever op til danske regler om arbejdsmiljø og regler om registrering i Registret for Udenlandske Tjenesteydere (RUT).⁷⁴

4.2 Modeller for indførelse af ID-kort i Danmark

En eventuel model for indførelse af et ID-kort i Danmark vil basere sig på en række valg i forhold til, hvilke informationer et ID-kort skal indeholde, hvem der skal administrere det, hvordan det skal finansieres, osv. Ser man på antallet af variable, der indgår i beslutningsprocessen, er der således mange muligheder for at konstruere et dansk ID-kort.

⁷⁴ Beskæftigelsesministeriet, 5. marts 2013, *Faktaark – Status for indsatsen mod social dumping*

4.2.1 Variable i modeller for en mulig dansk løsning

Nedenfor gennemgås en række af de centrale forhold, der skal tages stilling til i forbindelse med opstillingen af en model for ID-kort, og de muligheder der er. Gennemgangen er ikke udtømmende.

Sikkerhedskursus

Et ID-kort kan bindes op på opnåelse af sikkerhedskompetencer, således at man ved indførelse af ID-kortet sikrer, at de, der opholder sig på danske byggepladser, har et minimum af sikkerhedsuddannelse. En model kan indeholde alt fra ingen krav til et sikkerhedskursus til krav om længere kurser af mindst en uges varighed.

Kompetencerne skal kunne opnås i andre EU-lande inden for EU's indre marked og overføres til Danmark via merit. Ved en frivillig ordning vil det typisk være arbejdsmarkedets parter selv, der varetager administrationen. Ved en lovregulering vil det være en kompetent myndighed, der vil skulle varetage kontrol af kompetencer og/eller certificering af uddannelsesforløb fra andre lande.

Finansiering af ID-kortet

Der vil være en række omkostninger forbundet med implementeringen af et ID-kort. Fx er der en række udviklingsomkostninger, udstedelsesomkostninger og driftsomkostninger, herunder i forbindelse med databasevedligeholdelse. Disse omkostninger skal dækkes, uanset hvilken model der arbejdes med. Omkostningernes størrelse varierer imidlertid i forhold til, hvor omfattende ID-kortet bliver. Det kan være arbejdstageren, arbejdsgiveren, staten, medarbejderen eller aktørerne i fællesskab, der afholder omkostningerne.

Danskere eller alle

ID-kortet kan gælde for alle uanset deres bopæl. Dermed omfatter kravet om ID-kort også personer, der alene opholder sig i Danmark i forbindelse med konkrete byggeprojekter. Alternativt kan der laves en model, hvor kortet er obligatorisk for alle herboende personer, der opholder sig på byggepladser, mens det er frivilligt for personer, der alene opholder sig i Danmark i en kortere periode i forbindelse med konkrete byggeprojekter. Endelig kan man lave en model, der er frivillig for alle.

Personer, der omfattes af ID-kortet

Der opholder sig løbende en lang række personer på byggepladser. Det kan for eksempel være de udførende håndværkere, arkitekter, rådgivere, chauffører, kantinepersonale, repræsentanter for myndigheder, medarbejdere fra forsyningsselskaber osv. Der er således en række personer, der i større eller mindre omfang opholder sig på byggepladser, men som ikke er håndværkere.

En model for et ID-kort skal forholde sig til, hvem der er omfattet af kravet om et ID-kort. Omfatter kravet alle, vil der kunne opstå en række udfordringer i relation til fx udenlandske chauffører, teknikere og rådgivere, som kun er i Danmark i forbindelse med det ene projekt. Omfatter kravet alene håndværkere, kan det være vanskeligere at håndhæve kravet om ID-kort, da det i praksis vil være vanskeligt for myndigheden, der skal foretage en eventuel kontrol, at fastslå, hvilken funktion folk udfører.

Oplysninger indeholdt på ID-kortet

Et ID-kort kan indeholde en række oplysninger. I den ene ende af spektret, er der det rene ID-kort, der alene indeholder de nødvendige informationer til brug for myndighedernes identifikation. I den anden ende af spektret ligger et kombineret ID-, nøgle- og uddannelseskort, som ydermere kan udbygges

med de informationer, brugerne måtte ønske at lægge herpå.

Administrationen af ID-kortet

Indførelsen af et ID-kort forudsætter at der etableres et set up for administrationen af ID-kortet, herunder vurderinger af merit. Det gælder fx udviklingen af kortet, udstedelsen af kortet, etablering og opdatering af database, videreudvikling osv. Der er derfor behov for at bestemme, hvem der skal varetage administrationsopgaven, herunder om fx parterne selv eller en kompetent myndighed.

Kontrolmyndighed

For at et ID-kort skal have nogen betydning, er der behov for en kontrolmyndighed, som foretager kontroller på byggepladserne. Det kan fx være Arbejdstilsynet, SKAT, politiet eller det kan være enten arbejdstager- eller arbejdsgiverorganisationerne.

Kontrolmyndigheden kan således være enten offentlig eller privat, men det vil have indflydelse på, hvilke sanktionsmuligheder det er muligt at implementere.

Sanktionsmuligheder

Hvis indførelsen af et ID-kort skal have en effekt, er der behov for, at kontrolmyndigheden har nogle sanktionsmuligheder i forhold til de, der ikke lever op til kravene. Det kan være i form af fx bøde/afgift, eller mere vidtrækkende i form af fratagelse fx autorisation eller retten til at drive virksomhed.

4.2.2 Mulige modeller for indførelse af ID-kort i Danmark

På baggrund af de forskellige variationsmuligheder gennemgået ovenfor, er det muligt at konstruere en række modeller for indførelse af et ID-kort i Danmark.

I tabellen på side 31 er der med udgangspunkt i de præsenterede variable konstrueret fire modeller for et dansk ID-kort. De fire modeller er baseret på kortlægningen af modeller for ID-kort i andre lande, samt de gennemførte interviews med nøgleaktørerne.

De fire modeller er således eksempler på modeller for et dansk ID-kort, men der vil kunne sammensættes andre modeller.

De fire modeller, der skitseres i nedenstående repræsenterer forskellige dele af spektret. I den ene ende (model A) af spektret, findes modeller, hvor ID-kortet alene anvendes til identifikationsformål. I den anden ende af spektret (model C), findes modeller, hvor ID-kortet indeholder yderligere funktionaliteter, og hvor der stilles en række formelle krav i forbindelse med udstedelsen af kortet.

Model A

Model A er en simpel version af ID-kortet, hvor formålet med ID-kortet alene er at lette identifikationen af de, der opholder sig på danske byggepladser. Med modellen indføres der således et lovkrav om, at alle, der opholder sig på danske byggepladser, skal have et gyldigt ID-kort. Udstedelsen af ID-kortet forudsætter ikke særlige kompetencer eller kurser.

Model B

Model B er også en simpel version, men hvor udstedelsen af ID-kortet forudsætter, at arbejderen har gennemført et sikkerhedskursus, som sikrer et minimumsniveau af kendskab til generelle sikkerhedsprocedurer. Formålet med denne model vil således være dels at lette identifikationen af de, der opholder sig på byggepladser, dels at højne arbejdsmiljøet på danske byggepladser.

Model C

Model C er en mere omfattende model, hvor det er lovpligtigt for alle, der opholder sig på byggepladser, at have et gyldigt ID-kort. ID-kortet indeholder identifikationsoplysninger og informationer om den enkelte medarbejders uddannelseskompetencer. Det er en forudsætning for udstedelse af ID-kortet, at arbejderen har gennemført et femdages sikkerhedskursus, der sikrer et omfattende kendskab til generelle sikkerhedsprocedurer.

Model D

Model D er en frivillig model, hvor der udvikles en standard for et ID-kort, som kan benyttes af alle. ID-kortet indeholder identifikationsoplysninger og informationer om den enkelte medarbejders uddannelseskompetencer. Det er en forudsætning for udstedelse af ID-kortet, at arbejderen kan dokumentere opnåelse af et vist niveau af arbejdsmiljø- og sikkerhedskompetencer. Ordningen er finansieret af arbejderen selv. Fordelen for arbejderen ved at få ID-kortet er, at dokumentationen af opnåede kompetencer over for arbejdsgivere bliver lettere.

4.3 Vurdering af effekterne af de foreslåede modeller

Som et element i kortlægningen og udredningen af fordele og ulemper ved identifikationskortordninger i byggeriet, er der gennemført en række interviews med aktører, der er centrale for implementeringen og anvendelsen af et muligt ID-kort.

Formålet med interviewene er at belyse fordele og ulemper ved etableringen af et ID-kort, og derved skabe det bedst mulige grundlag for at vurdere effekterne af forskellige modeller for ID-kortet.

4.4 Metode

Interviewene er gennemført som semistrukturerede interviews, hvor en spørgeramme har været guidende for interviewer. Det er den samme interviewer, der har gennemført alle interviewene, og respondenterne var inden interviewet blevet tilsendt spørgerammen.

Aktørerne er således alle som udgangspunkt blevet stillet de samme spørgsmål ud fra spørgerammen. Herudover er der spurgt ind til respondenternes svar, og der er derved fremkommet relevant viden, som ligger ud over spørgsmålene i spørgerammen.

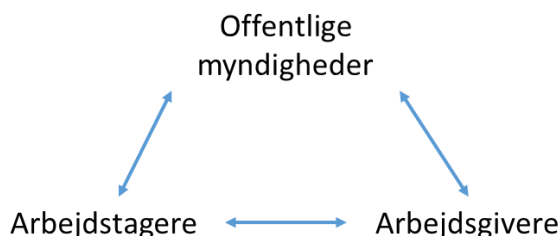
Efterfølgende er interviewene analyseret med udgangspunkt i de fire modeller, der er identificeret i forrige kapitel.

4.5 Byggeriets aktører

I forbindelse med analysen af, hvilke fordele og ulemper der er forbundet med en mulig indførelse af et ID-kort i byggeriet, er der blevet interviewet aktører fra hele byggesektoren.

Aktørerne er udvalgt, så de repræsenterer myndigheder, arbejdstagere og arbejdsgivere, jf. Figur 4.1.

FIGUR 4.1
Interviewrespondenter

Kilde: DAMVAD

Afhængig af, hvilken model for ID-kort der er tale om, er det myndigheder, arbejdstagere og arbejdsgivere, der vil være aktørerne bag et ID-kort.

4.6 Resultater af interviews

Som et fælles vilkår for interviewundersøgelser gælder, at resultaterne af de gennemførte interviews afspejler dels aktørernes forskellige synsvinkler på det samme objekt, dels objektet selv.

Det betyder, at når en aktør fx har sagt, at der ikke er nogen fordele forbundet med indførelse af et ID-kort, skal det naturligvis ses i sammenhæng med, hvad det er for en aktør, og hvilke interesser denne aktør repræsenterer, og ikke alene som objektivt udtryk for, at der ikke på nogen som helst måde, kan forestilles at være positive eller negative effekter.

Der er i det efterfølgende uddraget centrale pointer fra de gennemførte interviews. Det er tilsigtet at give et balanceret billede af de forskellige synspunkter, vurderinger og input.

4.6.1 Fordele og ulemper forbundet med indførelsen af et ID-kort

Fordele

Et formål med ID-kortet kan være, at det skal være lettere at identificere dem, der opholder sig på landets byggepladser. De interviewede vurderer dog ikke i nævneværdigt omfang, at det er et stort problem i dag, men at det selvfølgelig kan gøres endnu mere effektivt med et ID-kort. SKAT har fået hjemmel til at afkræve legitimation, når de er på kontrolbesøg på byggepladser, og det er arbejdsgiveren, der skal identificere de ansatte over for Arbejdstilsynet. Politiet deltager ofte i kontrolbesøg sammen med SKAT og Arbejdstilsynet og tager sig af personer, der ikke vil identificere sig.

Et andet formål med ID-kortet kan være at give virksomheder og ansatte et redskab, som de kan bruge internt i branchen. Det vil ifølge nogle aktører være en stor fordel med et standardiseret ID-kort, således at der ikke som det er tilfældet i England, udvikles flere parallelle kort.

Som eksempel på, hvordan et ID-kort kan skabe værdi for branchen, fremhæves det af flere aktører, at 3F og Dansk Byggeri er gået sammen om at etablere et uddannelseskort, som dækker de ansatte i byggeriet, og som fungerer som bevis for, hvilken uddannelse, den pågældende har gennemført – se boks herunder. Hvis egenskaber fra uddannelseskortet bygges ind i et eventuelt ID-kort, vil det kunne være en stor fordel for både virksomheder og medarbejdere i byggeriet. Den enkelte håndværker vil have samlet sin uddannelsesdokumentation på kortet og derfor alene skulle bruge dette kort (og ikke anden identifikation eller beviser), i forbindelse med ansættelsesforhold, hvor kompetencer skal dokumenteres. For virksomhederne skaber det overblik over, hvilke kompetencer medarbejderne har. Noget der i dag bruges mange timer på manuelt at håndtere.

Det fremhæves derfor også, at det kan være vanskeligt at se formålet med indførelse af et ID-kort, når branchen selv har udarbejdet et uddannelseskort, som rummer mange af de fordele, der kan være ved et ID-kort, og som kan udvikles til også at rumme andre funktionaliteter.

Uddannelseskort

3F og Dansk Byggeris uddannelseskort er personligt og viser foto, navn og fødselsdata. Uddannelseskortet indeholder i første omgang oplysninger om uddannelser, herunder bl.a. svendebrev og AMU kurser. Uddannelseskortet har to funktionaliteter. Dels er der en chip indbygget i kortet og dels er der på kortet en QR-kode.

Ved at scanne QR-koden med fx en mobiltelefon får man adgang til uddannelsesoplysninger om kortets ejer. Adgangen er beskyttet af en personlig PIN-kode som indtastes når man via QR-koden er kommet til den hjemmeside der er knyttet til det specifikke uddannelseskort. Myndigheder som fx arbejdstilsynet vil kunne få en "gylden"-kode, der giver adgang til alles oplysninger, når QR-koden scannes. Når QR-koden scannes og den tilknyttede PIN-kode taster hentes data fra relevante databaser. Da data således ikke bæres af kortet selv, og er beskyttet af kombinationen af QR-kode og PIN-kode begrænses muligheden for forfalskning. Hvis ikke det fysiske kort stemmer overens med de informationer der fremkommer elektronisk, er der noget galt.

Ud over QR-koden indeholder kortet også en chip. Denne kan bruges til en lang række andre funktionaliteter som fx adgangskontrol, tidsregistrering, fakturering, m.v.

Kilde: DAMVAD

Et ID-kort vurderes således at kunne være et godt redskab for virksomhederne, især hvis der indbygges andre funktionaliteter. Kortet vil dermed kunne bidrage til at reducere virksomhedernes administrative omkostninger – og på den måde "tjene sig selv ind" ad anden vej end den strengt identifikationsmæssige.

For den enkelte håndværker kan det også være en fordel med et ID-kort, hvis kortet indeholder yderligere funktionaliteter end udelukkende identifikation. Hvis det fx indeholder uddannelsesdokumentation

og svendebrev, undgår håndværkeren at skulle opbevare disse i papir. Et ID-kort vil endvidere kunne anvendes som adgangskort.

Det fremhæves som en fordel ved indførelsen af et ID-kort, at det bliver lettere at identificere håndværkere og virksomheder på byggepladser, der ikke har orden i tingene fx i relation til SKAT og Arbejdstilsynet. Det i sig selv vurderes at kunne have en præventiv effekt i forhold til sort arbejde og social dumping.

Ulemper

Ingen af aktørerne identificerer markante ulemper ved indførelse af et ID-kort. Dog nævnes det, at det kan være vanskeligere for SMV'er at udnytte de yderligere funktionaliteter, der kunne lægges i et ID-kort. Det vil dog være en administrativ byrde forudsat, at det er virksomhedernes opgave at indrapportere oplysninger til ID-kortet.

4.6.2 Omkostninger og besparelser forbundet med indførelse af ID-kort

Der peges på en række omkostninger, som vil være forbundet med implementeringen og driften af et ID-kort, afhængig af valget af model. Det gælder fx:

- Udviklingsomkostninger
- Udrulningsomkostninger, herunder omkostninger til tryk af kort
- Driftsomkostninger, herunder administrative udgifter forbundet med ansøgninger om ID-kort, løbende vedligehold af systemer, m.v.
- Evt. omkostninger til sikkerhedskursus knyttet til udstedelsen af kort
- Administrative omkostninger i forbindelse med tjek af kort

Omvendt kan der også identificeres en række administrative besparelser samt besparelser for virksomhederne. Det gælder fx:

- Reduceret tidsforbrug i forbindelse med dokumentation af medarbejdernes kompetencer over for myndigheder
- Reduceret tidsforbrug i forbindelse med dokumentation af kompetencer internt i virksomheder

Det er imidlertid vurderingen, at de mulige administrative besparelser vil være marginale. Det opleves således ikke i dag, at det er vanskeligt eller tidskrævende at identificere folk, eller at få arbejdsgiveren til at dokumentere medarbejdernes kompetencer.

I relation til Arbejdstilsynet er det arbejdsgiveren der har ansvaret for at dokumentere medarbejdernes kompetencer og ikke den enkelte medarbejder. Det vurderes, at der kan være potentielle ressourcebesparelser internt i virksomhederne i byggeriet i forbindelse med den enkelte medarbejders dokumentation af kompetencer.

Omkostninger ved uddannelseskortet

Byggeriets Uddannelser har, som tidligere beskrevet, udviklet et uddannelseskort, der indeholder en række funktionaliteter. Omfanget af udviklingsomkostningerne for et egentligt ID-kort, må forventes at være i samme størrelsesorden som Uddannelseskortet. Se boks om Byggeriets Uddannelser.

Byggeriets Uddannelser vurderer, at de samlede udviklingsomkostninger lander på ca. 2 mio. kr. Det dækker bl.a. design, dataindhentning og strukturering m.v. Hertil kommer, at der i udviklingen er brugt "nogle tusinde" timer internt, der ikke er prissat. Endelig er der de løbende driftsomkostninger og omkostninger i forbindelse med udstedelse af kort. Disse forventes dækket ved, at det fra 2014 vil koste 85 kr. at få et kort. Heraf dækker de 35 kr. kortets

produktionspris, og de resterende 50 kr. skal dække de løbende driftsomkostninger. Det er endnu uvist, om modellen er økonomisk velafbalanceret.

Byggeriets uddannelser

Byggeriets Uddannelser er fælles sekretariat for uddannelserne inden for byggeområdet. Byggeriets Uddannelser er etableret af Dansk Byggeri og 3F.

Byggeriets Uddannelser yder sekretariatsbetjening for en lang række faglige udvalg og uddannelsesudvalg inden for byggeriets område, med henblik på at skabe tværgående samarbejde og synergieffekter inden for uddannelsesområdet.

Byggeriets Uddannelser står bag udviklingen af Uddannelseskortet

Kilde: www.byggerietsuddannelser.dk

4.6.3 ID-korts indflydelse på konkurrencesituationen i byggeriet

Et ID-korts indflydelse på konkurrencesituationen er ikke et område, som aktørerne har forholdt sig meget konkret til i forbindelse med de gennemførte interviews, men det anerkendes, at et ID-kort *kan* være en barriere i forhold til udenlandske virksomheder. De vil kunne få vanskeligere adgang til det danske marked, hvis de først skal indhente ID-kort til deres medarbejdere. Særligt hvis det er virksomheder, der kun på ad-hoc basis udfører opgaver i Danmark.

4.6.4 Lovfæstet model og betaling af kortet

I tillæg til de pointer, der relaterer sig konkret til de fire overordnede spørgsmål, er der i interviewene fremkommet nogle interessante pointer, som kan have betydning for indførelsen af et ID-kort.

Det fremhæves bl.a., at det kan være en fordel med en lovfæstet model for et ID-kort i byggeriet, således at der kan indføres mærkbare sanktioner for arbejdsgivere, der benytter sig af arbejdskraft uden ID-kort.

Det skal også være muligt for ikke-organiserede arbejdere og virksomheder at benytte et ID-kort. Det foreslås derfor, at der udarbejdes en model, hvor den enkelte arbejder betaler kostprisen for ID-kortet, inkl. evt. sikkerhedskursus. Organisationerne kan herefter frit vælge, om de vil refundere udgifterne til ID-kort.

Flere aktører fremhæver, at man med fordel kan finde et andet navn til kortet. Særligt i det omfang, at det primære formål med kortet ikke er identifikation, men dokumentation af kompetencer m.v.

Tabellen neden for opsummerer vurderingen af de fire modeller for ID-kort. Overordnet er vurderingerne i forhold til betydningen for arbejdsmiljø, sort arbejde og social dumping, og administrative og økonomiske konsekvenser for erhvervslivet og det offentlige, de følgende:

Arbejdsmiljø og sikkerhed

I det omfang, der knyttes et kursus i arbejdsmiljø og sikkerhed til modellerne, kan der muligvis opnås en effekt på arbejdsmiljøet. Kurser i arbejdsmiljø og sikkerhed, der øger kompetenceniveauet inden for disse områder, vil således kunne gøre, at der sker færre ulykker, fordi bygningsarbejderne er mere bevidste om at undgå farlige situationer.

Samtidig er der evidens fra Irland, der peger på, at ID-kortordninger kan forbedre arbejdsmiljøet. Her viste resultaterne af en spørgeskemaundersøgelse i byggebranchen, at Safe Passet vurderedes at have haft en positiv indvirkning på arbejdsmiljøet. Det har dog været vanskeligt at dokumentere en klar sammenhæng mellem ID-kortordninger og arbejdsmiljø i andre lande. I Irland kunne der fx ikke fastslås en sammenhæng mellem Safe Pass-ordningen og så et fald i ulykkesraterne. I Storbritannien vurderedes det ligeledes, at man ikke kunne

fastslå, at der var en sammenhæng mellem reduktionen i dødsfald og så kompetencekortsystemerne.

Hertil kommer, at der allerede i dag stilles en lang række krav til generelle sikkerhedsprocedurer, samt mere specifikke procedurer, der er knyttet op til specifikke arbejdsopgaver – fx asbesthåndtering, stilladskursus osv. Et generelt sikkerhedskursus vil ikke kunne erstatte disse, og den ekstra effekt af indførelse af krav om sikkerhedskurser i forbindelse med udstedelse af ID-kort kan forventes at være begrænset.

Dog må det forventes at kunne indebære en vis effekt i forhold til arbejdere, der ikke tidligere har arbejdet i Danmark og som alene udfører arbejde i en tidsbegrænset periode, såfremt der tilknyttes et sikkerhedskursus til modellen.

Endelig må det forventes, at et ID-kort bidrager til at sikre lovligheden af aktiviteter på alle byggepladser – og derfor også til, at eksisterende arbejdsmiljøregler overholdes. Heri kan der ligge et ikke ubetydeligt bidrag til arbejdsmiljøet for den gruppe af bygningsarbejdere, der ellers måske ville arbejde sort, og derfor måske også ville være nødt til at acceptere manglende overholdelse af eksisterende arbejdsmiljøregler. På denne måde konkluderedes det om den norske ordning, der ikke indeholder et arbejdsmiljøkursus, at ordningen har bidraget positivt til arbejdsmiljøet ved at sikre mere ordnede forhold på byggepladserne.

Sort arbejde og social dumping

I Evalueringen af den Norske ordning, vurderes det, at ordningen har bidraget til at mindske forekomsten af social dumping, og en lettere adgang til at tjekke bygningsarbejderes legitimation, og at det alt andet lige har bidraget til at mindske såvel sort arbejde, som social dumping i Norge.

Dette skal dog ses i lyset af, at fx SKAT allerede i dag har skærpede muligheder for at udføre kontroller på byggepladser og afkræve legitimation. Derfor vil den *ekstra* effekt i Danmark ved at indføre et ID-kort ikke nødvendigvis være stor – eller sagt på en anden måde: Effekten vil muligvis i højere grad være bundet til graden af kontrol end til selve udformningen af legitimationen.

Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet og det offentlige

Der vurderes at være relativt begrænsede økonomiske konsekvenser for både virksomheder og det offentlige ved indførelsen af en ID-kortordning. Omkostningen ved Uddannelseskortet (se ovenfor) er således ikke stor, og forventes at kunne finansieres ved en form for egenbetaling.

De administrative konsekvenser forventes at være netto positive for virksomhederne, der med et ID-kort udformet i stil med uddannelseskortet vil få lettere ved sikkert og hurtigt at tjekke bygningsarbejderes kvalifikationer. Det er noget som i dag er relativt ressourcekrævende. For det offentlige vil de administrative konsekvenser for det første dreje sig om behandling af ansøgninger om kort og udstedelse af kort, herunder vurderinger af merit fra andre lande. For det andet vil der være administrative konsekvenser forbundet med kontrol af kort – dog afhængigt af valget af model. Uddannelseskortet indført af byggeriet selv har således ingen administrative eller økonomiske konsekvenser for det offentlige.

Forholdet til EU-retten

De juridiske konsekvenser af en eventuel indførelse af et ID-kort, herunder også de EU-retlige, foretages af Beskæftigelsesministeriet.

Neden for præsenteres de stiliserede modeller, herunder effekterne af modellerne i oversigtsform.

	Model A	Model B	Model C	Model D
Beskrivelse af modellen	Lovreguleret model. Identifikationsformål.	Lovreguleret model. Identifikations- og dokumentationsformål.	Lovreguleret model. Identifikations- og dokumentationsformål.	Aftalebaseret model. Identifikations- og dokumentationsformål.
Sikkerhedskursus tilknyttet?	Nej.	Ja, en dags sikkerhedskursus.	Ja, fem dages sikkerhedskursus.	Modellen kræver et sikkerhedskursus.
Finansiering	Arbejdsgiverfinansieret.	Arbejdsgiverfinansieret.	Arbejdsgiver og medarbejder i fællesskab.	Medarbejderfinansieret
Hvem på byggepladsen	Udførende håndværkere Underleverandører	Udførende håndværkere Underleverandører	Alle på pladsen.	-
Oplysninger	ID-nr. Billede.	ID-nr., billede, kursusdokumentation	ID-nr., billede, uddannelsesdokumentation	ID-nr., billede, uddannelsesdokumentation
Administration	Offentlig myndighed	Offentlig myndighed	Offentlig myndighed	Arbejdstager- og arbejdsgiverorganisationerne i fællesskab.
Kontrol	Aktionsbaseret kontrol ved Arbejdstilsynet og/eller SKAT ifm. udførende kontrol.	Aktionsbaseret kontrol ved Arbejdstilsynet og/eller SKAT ifm. udførende kontrol.	Aktionsbaseret kontrol ved Arbejdstilsynet og/eller SKAT ifm. udførende kontrol.	Arbejdstager- og arbejdsgiverorganisationerne i fællesskab.
Sanktionsmuligheder	Bøde	Bøde og evt. fratagelse af autorisation	Bøde, fratagelse af autorisation og ret til at drive virksomhed	-
Effekter				
Betydning for sort/illegalt arbejde	Modellen vurderes at kunne lette identifikationen af bygningsarbejdere. Det bemærkes dog, at SKAT for nylig har fået udvidede beføjelser til at tjekke ID.	Modellen vurderes at kunne lette identifikationen af bygningsarbejdere. Det bemærkes dog, at SKAT for nylig har fået udvidede beføjelser til at tjekke ID.	Modellen vurderes at kunne lette identifikationen af bygningsarbejdere. Det bemærkes dog, at SKAT for nylig har fået udvidede beføjelser til at tjekke ID.	Modellen vurderes at kunne lette identifikationen af bygningsarbejdere. Det vil dog bl.a. afhænge af den aftalebaserede models udbredelse.
Betydning for arbejdsmiljø	I Evalueringen af den Norske ordning, som ligger tæt op ad denne model, vurderes det at effekten for arbejdsmiljøet er positivt. Blandt interessenterne er der dog en del, der vurderer, at modellen ikke i forhold til udgangspunktet i Danmark vurderes at have nogen nævneværdig effekt på arbejdsmiljøet, idet der ikke er knyttet kursus eller dokumentation for tidligere opnåede kompetencer op på udstedelsen af kortet.	Indirekte påvirkning gennem mere ordnede forhold, herunder for bygningsarbejdere, der i dag arbejder sort. endagskursus kan som udgangspunkt påvirke arbejdsmiljøet i positiv retning. Det understreges dog, at vurderingen heraf er behæftet med usikkerhed og bør undersøges yderligere.	Indirekte påvirkning gennem mere ordnede forhold, herunder for bygningsarbejdere, der i dag arbejder sort. Det omfattende kursus vurderes at kunne påvirke arbejdsmiljøet i positiv retning, især for udenlandske bygningsarbejdere uden tidligere sikkerhedsuddannelse. Det understreges, at effekten af kurser bør undersøges yderligere.	Positiv effekt på arbejdsmiljø gennem kursus, men kun for personer, der omfattes af den aftalebaserede model.
Administrative og økonomiske konsekvenser for det offentlige og erhvervslivet	Lille forøgelse af omkostninger for virksomhederne, der finansierer. Det offentlige kan have omkostninger i forbindelse med tjek af ID-kort, men denne omkostning ventes ikke at afvige væsentligt fra SKATs eksisterende tjek af ID. .	Lille forøgelse af omkostninger for virksomhederne, der finansierer. Det offentlige kan have omkostninger i forbindelse med tjek af ID-kort, men denne omkostning ventes ikke at afvige væsentligt fra SKATs eksisterende tjek af ID.	Lille forøgelse af omkostninger for virksomhederne. Det offentlige kan have omkostninger i forbindelse med tjek af ID-kort, men denne omkostning ventes ikke at afvige væsentligt fra SKATs eksisterende tjek af ID. Såvel virksomheder som Arbejdstilsynet vil modsætningsvis formentlig opleve administrative lettelser som følge af forenklet dokumentation af relevant uddannelse m.v.	Den aftalebaserede model kan medføre økonomiske udgifter for medarbejderne (forudsættes medarbejderfinansieret). Virksomhederne kan have omkostninger i forbindelse med tjek af kort, men de administrative og økonomiske konsekvenser for virksomhederne ventes ikke at overstige fordelene ved at deltage i ordningen
Forholdet til EU-retten	Der er ikke foretaget nogen konkret vurdering af forholdet til EU-retten. De juridiske konsekvenser af en eventuel indførelse af et ID-kort, herunder også de EU-retlige, foretages af Beskæftigelsesministeriet.			

5 Litteratur og referencer

- Arbejdstilsynet (30. april 2009), *Udredning om ID-kort og en generel sikkerhedsuddannelse*, notat
- Arbejdstilsynet, 25. oktober 2012, *Af rapportering af indsatsen mod social dumping for 2012*, notat
- Beskæftigelsesministeriet, 5. marts 2013, *Faktaark – Status for indsatsen mod social dumping*
- Department of Enterprise, Trade and Employment Ireland (September 2006), *Regulatory impact analysis*
- FAFO (2010), *Evaluering av tiltak mot sosial dumping*
- FAFO (2012), *Samarbeid og HMS-utfordringer i bygg- og anleggsnæringen*
- Finansministeriet, november 2011, *Aftaler om Finansloven for 2012*
- Finansministeriet, november 2012, *Aftaler om Finansloven for 2013*
- Finansministeriet (2012), *Effektiviserat åtgärdsprogram för bekämpning av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet 2012-2015*
- Health and Safety Executive and ConstructionSkills (2011), *A commentary on routes to competence in the construction sector*
- Health and Safety Executive (2003), *Acting on responses to HSE's Discussion Document: Revitalising Health and Safety in Construction*
- Health and Safety Executive (2003), *A review of Safety Passport Training Schemes*
- Health and Safety Executive (2012), *Construction, Work related injuries and ill health*
- Health and Safety Executive (2009), *CSCS Smart-Card*
- Health and Safety Executive (2009), *Phase 1 Report: Underlying causes of construction fatal accidents – A comprehensive review of recent work to consolidate and summarise existing knowledge*
- Health and Safety Executive (2002), *Revitalising Health and Safety in Construction – Discussion Document*
- Institute of Employment Studies, *Irish and non-irish national construction workers - Research on differences in approach to health and safety at work*
- Rapport fra Udvalget om modvirkning af social dumping, oktober 2012
- Secretary of State for Work and Pensions (2009), *One Death is too Many*
- Skatteforvaltningen (2012), *Grå Ekonomi 2012, enheten för utredning av grå ekonomi*
- Strategic Forum for Construction (2002), *Accelerating Change*
- Hjemmesider:
- <http://www.arbejdstilsynet.no/fakta.html?tid=95426/%22%20%20%20%22%22>
- <http://www.citb.co.uk/en-GB/Cards-testing/Health-Safety-environment-test/health-safety-environment-test/>

<http://www.citb.co.uk/en-GB/Cards-testing/Construction-Skills-Certificate-Scheme-CSCS/>

<http://www.construction-manager.co.uk/news/hse-chief-wages-war-safety-card-schemes/>

<http://www.cscs.uk.com/cscs-cards/health-and-safety-test>

<http://www.cscs.uk.com/cscs-cards/types-of-card>

<http://www.cscs.uk.com/news/cscs-survey>

<http://www.csponline.ie/>

http://www.eduskunta.fi/faktatmp/utatmp/akxtmp/va-vm_8_2011_p.shtml

www.FAS.ie

<http://www.hse.gov.uk/construction/cdm/faq/competence.htm>

http://www.intermin.fi/sv/utveckling/minskande_av_ekonomisk_brottslighet_och_gra_ekonomi

http://www.mol.fi/mol/se/06_ministeriet/05_pressmeddelanden/01_2005/2005-09-22-02/index.jsp

<http://www.sak.fi/svenska/nyheter/ledaren-kort-forsakerhet-och-mot-svartjobb-2013-02-12>

[http://www.skatt.fi/sv-FI/Skatteforvaltningen/Meddelanden/Bekampning_av_den_gra_ekonomi_inom_bygg\(27089\)](http://www.skatt.fi/sv/FI/Skatteforvaltningen/Meddelanden/Bekampning_av_den_gra_ekonomi_inom_bygg(27089))

http://www.stm.fi/sv/arbetarskydd/myndigheter/bekampning_av_den_gra_ekonomi

<http://svenska.yle.fi/artikel/2013/03/27/ramat-i-kampen-mot-den-graa-ekonomi>

<http://www.tem.fi/index.phtml?l=sv&s=4769>

<http://valtioneuvosto.fi/ajankohtaista/tiedotteet/tiedote/sv.jsp?oid=363932>

[http://www.vero.fi/sv-FI/Detaljerade_skatteanvisningar/Forskottsuppbord/Skattnummer_anvisningar_for_arbetstaga\(21053\)](http://www.vero.fi/sv-FI/Detaljerade_skatteanvisningar/Forskottsuppbord/Skattnummer_anvisningar_for_arbetstaga(21053))

[https://www.vero.fi/sv-FI/Skatteforvaltningen/Bekampande_av_gra_ekonomi_inom_byggbrans\(18487\)](https://www.vero.fi/sv-FI/Skatteforvaltningen/Bekampande_av_gra_ekonomi_inom_byggbrans(18487))

6 Bilag

(Se tabel på følgende sider).

	Norge	Finland	Irland	Storbritannien
Kort om ordningen	<p>Alle ansatte på byggepladser skal bære et synligt ID-kort.</p> <p>Ordningen var en del af den norske regerings plan mod social dumping fra 2006.</p> <p>I 2006 forsøgte man at indføre en ID-kort ordning. Denne blev dog udskudt pga. kritik fra branchen, som bl.a. lød på at kortene var for nemme at forfalste.</p> <p>I tæt samarbejde med branchen udformede man en ny model, som blev indført i 2008.</p>	<p>Alle der arbejder på en byggeplads skal bære et synligt ID-kort.</p> <p>I 2012 blev det bestemt, at kortet også skulle oplyse skatenummer.</p> <p>Tiltaget er en del af den finske regerings program for bekæmpelse af grå økonomi og økonomisk kriminalitet 2012-2015.</p>	<p>Alle bygningsarbejdere skal have et gyldigt sikkerhedspas - det såkaldte Safe Pass.</p> <p>Ordningen blev udarbejdet i et samarbejde mellem offentlige myndigheder og branchens interessenter og blev indført i 2000.</p> <p>Differentieret krav til sikkerhedsuddannelse ved at sikre en grundlæggende uddannelse med Safe Pass-ordningen og specialiserede krav til eksempelvis projektledere ved CSCS-certifikatet.</p>	<p>I Storbritannien anvendes det frivillige bygningskvalifikations certifikat CSCS (Construction Skills Certificate Scheme) i stor udstrækning. Man har med CSCS oprettet et registreringssystem over arbejdernes opnåede erhvervmæssige kompetencer. Systemet er udviklet af byggebranchen.</p> <p>Branchen har i dag omkring 300 forskellige kort fra mere end 45 certificeringssystemer, hvor CSCS er branchens mest anvendte kompetencekortsystem.</p>
Hvad er formålet med ordningen?	<p>Ordningen skal sikre mere ordentlige forhold i byggebranchen, og det skal ved tilsyn give overblik over aktørerne på byggepladserne. Skal desuden styrke arbejdet med helse, miljø og sundhed (HMS).</p>	<p>Bekæmpe den grå økonomi (manglende betalinger af lovplichtige afgifter og skatter) og sorte arbejdskraft, samt forbedre beskyttelsen af arbejderne.</p>	<p>Ordningen skal øge kendskabet til sikkerhed og sundhed blandt arbejderne på byggepladser</p>	<p>Forbedre standarderne for sundhed og sikkerhed på byggepladserne og tilskynde byggeentreprenørerne til at bruge kvalificeret arbejdskraft – herigennem at undgå ulykker og dødsfald.</p>
Hvordan opnås dette formål?	<p>Kortholderen og virksomhederne skal være registreret i offentlige registre.</p> <p>Kortet gør det lettere at kontrollere HMS-forholdene.</p>	<p>Skatenummeret skal give myndighederne information om arbejdere i byggebranchen og give ordregivere og kunder bedre mulighed for at sikre, at entreprenører er pålidelige og opfylder ansættelsesvilkårene.</p>	<p>Sikkerhedspaskurset skal sikre, at alle på byggepladsen får et grundlæggende kendskab til sundhed og sikkerhed.</p>	<p>CSCS certifikatet hjælper til at fremskaffe dokumentation for arbejderens kompetencer, således at det kan registreres, at den enkelte arbejder har de kompetencer, der er påkrævet ved det pågældende arbejde.</p>
Er ordningen lovreguleret?	<p>Ja</p> <p>(Indført i 2008)</p>	<p>Ja</p> <p>(Indført i 2006 og senere ændret i 2012)</p>	<p>Ja</p>	<p>Nej</p> <p>Frivilligt system –dog blevet en standard i branchen.</p>

Kræver ordningen et gennemført sikkerhedskursus?	Nej	Nej	Ja Kræver et bestået endags sikkerhedskursus.	Ja Kræver en bestået CITB sundheds-, sikkerheds- og miljøtest. Hvilken test, der skal tages, afhænger af det kort, der ansøges om.
Mulighed for akkreditering/merit fra andre lande?	-/-	-/-	Kun det nordiske CSR (Construction Skills Register) accepteres	Kun det irske Safe Pass accepteres
Hvem er omfattet af ordningen?	Alle virksomheder, både norske og udenlandske, der udfører arbejde på norske byggepladser er forpligtet til, at deres ansatte har gyldige identifikationskort. Virksomheder, der udfører faste støttefunktioner på byggepladsen, er også omfattet af ordningen. Ordningen gælder også for håndværkere, som udfører arbejde hos privatpersoner.	Alle personer, der arbejder på en byggeplads, inkl. udenlandske arbejdere, også selvom personen ikke deltager aktivt i selve konstruktionen. Personer, der midlertidigt transportere materialer og varer til byggepladsen, er ikke omfattet. Ordningen gælder ikke for håndværkere, som udfører arbejde hos en privatperson, hvor byggeriet opføres til eget brug.	Alle arbejdere på byggepladser, heriblandt vagter og chauffører (maskinførere), som har deres faste gang på byggepladser, er omfattet af ordningen. Personer, der varetager øvrige støttefunktioner som kantinedrift, rengøring og administration er ikke en del af ordningen. Der stilles heller ikke krav til, at ingeniører og arkitekter har Safe Pass.	Det er op til den enkelte bygherre eller byggeentreprenør at bestemme, hvorvidt arbejderne skal have et relevant CSCS certifikat.
Hvilke oplysninger indeholder kortet?	Arbejderens identitet, navnet på arbejdsgiver, kortnummer og gyldighedsperiode. Gyldigt i ansættelsens varighed, dog maksimalt to år.	- Navn - Foto - Oplysning om ansættelsesforhold - Arbejdsgiverens firmanavns - Skattnummer	Et gyldigt Safe Pass dokumenterer, at sikkerhedskurset er gennemført. Sikkerhedspasset et personligt og gyldigt i fire år.	Kortet indeholder oplysninger om arbejderens identitet og generelle kompetencer.
Hvordan administreres ordningen?	Det er arbejdsgiverens ansvar, at deres ansatte er i besiddelse af et gyldigt ID-kort.	Det er bygherren der har ansvaret for, at alle på byggepladsen har det lovpligtige ID-kort, og såfremt dette ikke er tilfældet, er det bygherren, der bliver straffet.	Arbejdsgivers ansvar. Der findes flere private udbydere af kurset, som administreres af FÁS (Training and employment authority).	CSCS er et privatejet system, der administreres af CITB (The Construction Industry Training Board)

	Det er arbejdstilsynet, der fører kontrol med ID-kortene. Såfremt de ansatte ikke er i besiddelse af et gyldigt ID-kort, kan arbejdet stoppes.			
Hvordan finansieres ordningen?	Kortet finansieres af arbejdsgiveren og koster 113 DKK.	Kortet finansieres af arbejdsgiveren.	Det er normalt arbejdsgiveren, der finansierer kurset, som koster mellem 600 og 750 DKK, hvoraf 170 DKK betales som et gebyr til FÁS.	Det er arbejderen selv, der finansierer kortet. Testen koster ca. 150 DKK og kortet koster ca. 260 DKK.
Udbredelse	ID-kortene har vundet bred udbredelse i branchen.	En halv million personer var i slutningen af marts i år registreret i det offentlige skatte-register – det bidrager til langt mere information omkring arbejderne end tidligere.	Bred udbredelse i branchen.	Bred udbredelse i branchen.
Hvad har effekterne ved ordningen været?	I Osloområdet konkluderes det, at ordningen har bidraget til at mindske forekomsten af social dumping. Sværere at fastslå effekterne på arbejdsmiljøet, og effekterne anses for primært at være indirekte gennem mere ordnede forhold på byggepladserne.	Det vurderes, at det vil tage et par år, før man kan sige, om systemet virker efter hensende.	Det konstateres, at ulykkesraterne ikke er faldet som følge af Safe Pass-ordningen. I en spørgeskema-undersøgelse vurderer et flertal af respondenterne, at lovgivningen har været til gavn for arbejdsmiljøet og har sparet virksomhederne for omkostninger i forbindelse med arbejdsskader. Et flertal svarer endvidere, at lovgivningen har været til gavn for branchen.	Det er ikke muligt at måle, hvor stor en effekt kompetencekortsystemerne har haft på reduktionen i antallet af dødsfald de sidste ti til tyve år.

DAMAD

Sørkedalsveien 10A
N-0369 Oslo

Frederik Langes Gate 20
N-9008 Tromsø

Badstuestræde 20
DK-1209 Copenhagen K